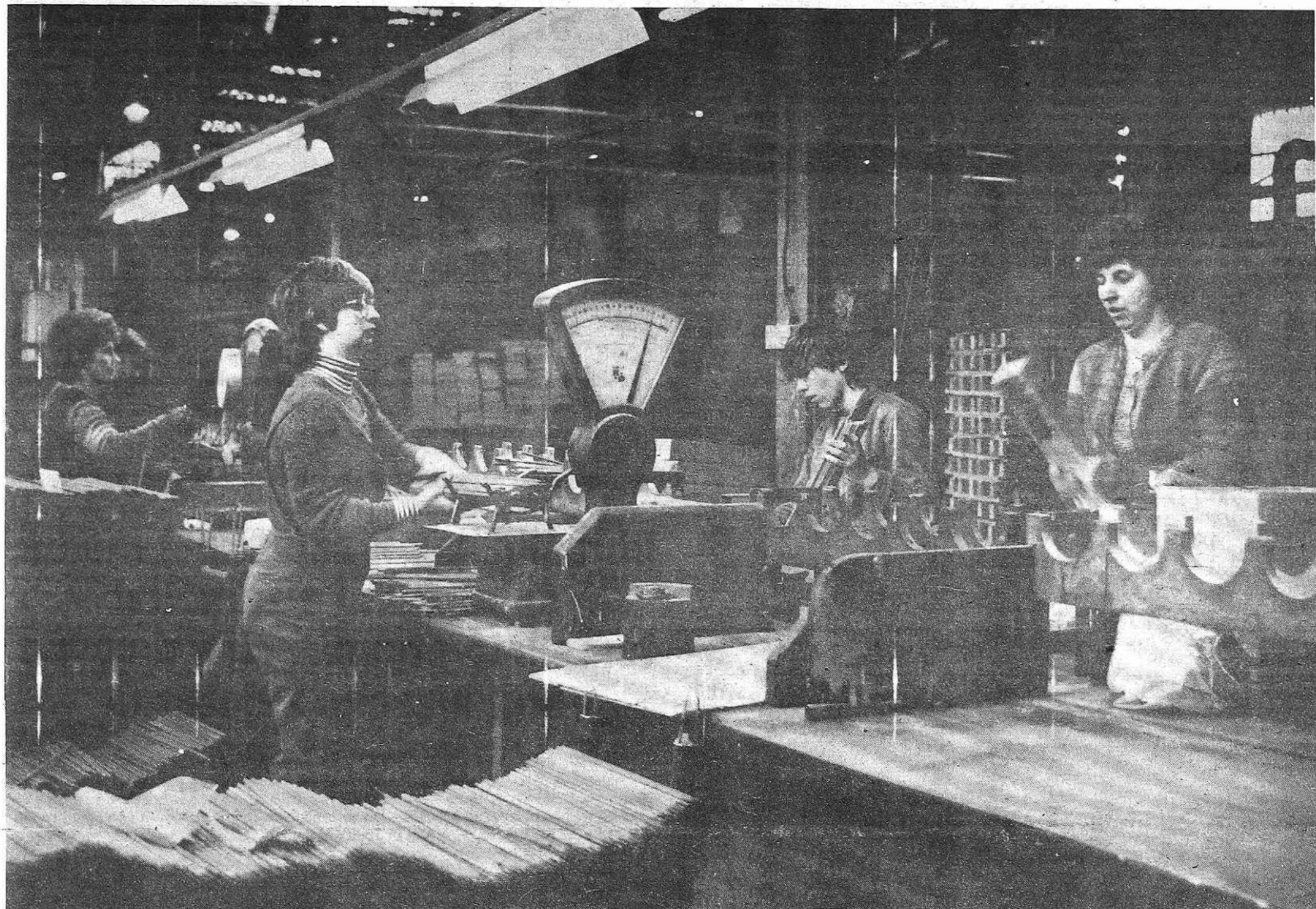

ŽELEZAR

Jesenice, 5. marca 1987

ŠT. 9 ● XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaskja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinar — fotoreporter Borut Grce, novinarki Lilijska Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserović in Diana Huseinbašić. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19 in 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

V obratu elektrode

(foto: I. Kučina)

Sodelavkam v TOZD in delovnih skupnostih Železarnje ob njihovem prazniku

**8. marca,
mednarodnemu
dnevu žensk,**

iskreno čestitamo.
Samoupravni in poslovodni organi ter družbenopolitične organizacije TOZD, delovnih skupnosti in Železarnje

PET ŽRTEV JEKLENE TALINE

V soboto, 28. februarja, nekaj pred peto uro zjutraj je v jeklarni II štorske železarnje prišlo do najhujše nesreče v zgodovini te železarnje. Nesreča se je zgodila pri vlivljanju na kontilivu, ko se je prevrnila ponovca s 50 tonami jeklene taline, ki je pljusnila po napravah in delavcih v bližini. Pet delavcev je izgubilo življenje, dvema, ki sta stala nekoliko stran od njih, pa se je kljub težkim poškodbam uspelo rešiti in se zdraviti v celjski bolnišnici. Svojem ponesrečenec so ponudili svojo pomoč sodelavci — tragično preminulih, članice SOZD Slovenske železarnje, celjska občina in drugi, sožalne brzojavke pa so jim poslali tudi Dušan Sinigoi, Branko Mikulić, Marija Todorović in mnogi drugi.

Po izsledkih javnega tožilstva sta za to tragično nesrečo kriva malomarnost in neupoštevanje veljavnih tehničnih normativov. Vzroke nesreče še preiskujejo, štorska tragedija pa je opomin, ki ga nihče od slovenskih železarjev ne bi smel spregledati.

Poslovanje Železarnje v letu 1986

SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA

Splošne gospodarske razmere v Jugoslaviji so bile dokaj nestabilne, kar se je najbolj odražalo v močni rasti cen. Kljub temu, da gibanje cen skozi vse leto ni bilo linearno (v tretjem četrtletju je praktično prišlo do zamrzni-tve cen), so se cene skoraj podvojile.

Življenjski stroški so v lanskem letu v Sloveniji narasli za 99,1 %, cene na drobno so v tem času narasle za 98,2 %, medtem ko so bile cene industrijskih proizvodov višje »le« za 83,1 %.

Tudi na področju osebnih dohodkov se v Sloveniji v preteklem letu nismo obnašali stabilizacijsko. V gospodarstvu smo lani nominalno povečali osebne dohodke za 118,8 %, porasli pa so tudi realno, in sicer za skoraj 12 %. Tako že drugo leto zapored ugotavljamo realno rast osebnih dohodkov, kar je v nasprotju s splošnim prepričanjem, da realni osebni dohodki v Sloveniji močno padajo. Ko iščemo osnovo za tak skok osebnih dohodkov, moramo njihov dvig primerjati z dvigom produktivnosti in z rastjo industrijske proizvodnje. Ta se je v lanskem letu povečala le za okroglo dva odstotka, kar skoraj ustreza rasti zaposlenih. To pomeni, da ne moremo govoriti o rasti produktivnosti, temveč prej o stagnaciji. Torej lahko ugotovimo, da za povečanje osebnih dohodkov ni bilo ustreznega materialnega kritja, zato so se osebni dohodki spremenili v enega od pomembnih dejavnikov inflacije.

Na področju zunanjetrgovinske dejavnosti so bili doseženi zelo za-skrbljujoči rezultati; zelo smo povečali uvoz, izvoz, predvsem konvertibilni, pa je nazadoval. Rezultat takih gibanj je velika devizna nelikvidnost države kot celote, ki se zastruje tudi v letu 1987.

Kljub tako očitnim ekonomskim težavam in negativnostim na področju likvidnosti ni bilo takih težav, kot bi jih glede na razmere pričakovali. Za to je poskrbela narodna banka, ki je naštetih pomanjkljivosti uspešno nadomeščala s povečano primarno emisijo in drugimi fiskalnimi ukrepi.

Ekonomska politika preteklega leta kljub prizadevanjem za stabilnost gospodarjenja ni bila uspešna. Vplivi iz predhodnih let ter neenotno jugoslovansko tržišče so vzroki, ki so preprečevali učinkovitejšo borbo za stabilnejše gospodarjenje. Kljub temu neuspehu je ZIS ob koncu leta zvezni skupščini predložil paket ukrepov, za katere mislimo, da bodo lahko delovali protiinflacijsko. To pomeni, da lahko govorimo o gospodarski reformi.

Kako smo glede na splošne gospodarske pogoje poslovali v Železarni? Na področju proizvodnje smo skoraj v celoti dosegli načrtovane cilje, pri kvaliteti smo naredili velik korak naprej, torej smo lahko kljub nekaterim odstopanjem z doseženimi proizvodnimi rezultati zadovoljni.

Na področju trženja so bili lani dokaj dobri pogoji, tako na področju prodajnega kot tudi nabavnega trženja.

Devizna likvidnost je bila sorazmerno ugodna, celo več, preskrba z uvoznimi materiali je potekala nemoteno in v splošno zadovoljstvo. Situacija se je zaostila ob koncu leta, zato decembra in v začetku letošnjega leta nismo uspeli v tujino plačati niti dolarja.

Končni rezultat, ki se kaže tako v proizvodnih kot tudi ekonomskih rezultatih, lahko ocenimo kot dober, še posebno, če vemo, pod kakšnimi pogoji in s kakšnimi naporami smo v preteklih letih delali. Ne moremo mimo tega, da smo zaključili izgradnjo Jeklarne 2 in projekt za namensko proizvodnjo. Obremenjenost odgovornih delavcev je bila s tem izredno velika. Njihovo delo je bilo po eni strani vezano na tekočo proizvodnjo oziroma poslovanje, kjer smo se zaradi angažiranja visokih denarnih sredstev srečevali še z velimi likvidnostnimi težavami, po drugi strani pa so bili še močno obremenjeni z delom na omenjenih projektih. Tako je bila večina funkcij v Železarni pod dvojnimi delovnimi pritiskom, po splošnem mišljenju pa smo delo opravili več kot zadovoljivo.

PROIZVODNI REZULTATI

V gospodarskem načrtu smo predvideli, da bomo v letu 1986 proizvedli 1.407.400 ton skupne proizvodnje, kar nam je uspelo realizirati 97,7 %. Načrt gotove proizvodnje (skupaj s storitvami prevalljanja) smo realizirali 98 %. Proizvedli smo 355.601 ton gotovih proizvodov za prodajo in lastno porabo ter opravili 21.811 ton storitev prevalljanja.

Vzroki za nedoseganje načrtovane količine proizvodnje so poleg pomanjkanja delavcev in pogostih okvar na proizvodnih napravah pomanjkanje in neustrezna kvaliteta vložka, ki je vplivala tudi na nedoseganje načrtovane strukture proizvodnje.

Povprečno je bilo v letu 1986 v Železarni zaposlenih 6226 delavcev,

(Nadaljevanje na 2. strani)

V februarju pod planom

Po prvih, še nedokončenih podatkih statistične službe, smo v mesecu februarju izdelali 113.277,3 tone skupne proizvodnje, kar je 95,1 odstotka družbenega plana in 98,8 odstotka operativnega programa. Planirano količino so dosegli obrati: plavž (100,1 %), livarna (101,1 %), valjarna bluming-štel (101,1 %), HV Bela (104 %), HV Jesenice (103,2 %), profilarna (107,7 %), vrtni podboji (114,9 %), žičarna (102,2 %), jeklovlek (104,1 %) in elektrode (106,5 %).

Na plavžu so izpolnili družbeni plan in operativni program 100,1 odstotka. Izdelali so 14.220,2 tone grodlja.

V jeklarni so vili 36.615,2 tone jekla. Operativni program so dosegli 98,6 odstotno. Jeklarna 2 še ne obratuje.

V mesecu februarju smo zmanjšali operativni program presegli za 4,3 odstotka. Prodali smo 30.479,1 tone končnih izdelkov in storitev. Plan je izpolnilo sedem obratov: valjarna bluming-štel (103,9 %), HV Jesenice (105,1 %), profilarna (113,7 %), vrtni podboji (124,7 %), valjarna žice (177 %), jeklovlek (112,9 %) in elektrode (105,8 %).

V torek, 17. marca, bomo delavci temeljnih organizacij na referendumu glasovali o predlogu Samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Železarna Jesenice.

Poslovanje Železarne v letu 1986

(Nadaljevanje s 1. strani)

kar je 11 več kot v letu 1985. Produktivnost, izražena s količino proizvodnje na zaposlenega na mesec, je bila pri skupni proizvodnji slabša za 1,7 %, pri gotovi pa za 1,3 % glede na leto 1985, uspeli pa smo izboljšati kvaliteto strukture proizvodnje. Največji padec produktivnosti beležimo v obratih Vratni podboji, Želbarna, Žičarna in Hladna valjarna Jesenice; največji porast pa v Valjarni debele pločevine in Jeklovleku.

POSLOVNI REZULTATI

Po gospodarskem načrtu naj bi v letu 1986 ustvarili 154.120 milijonov dinarjev celotnega prihodka, in sicer s prodajo 361.880 ton naših osnovnih proizvodov, s prodajo stranskih proizvodov, opravljanjem storitev prevažanja ter interno realizacijo.

Načrtovano prodajo proizvodov osnovne dejavnosti smo uresnili 96 %, za kar smo iztržili 110.383 milijonov dinarjev. Struktura prodanih proizvodov je bila za 1 % slabša od načrtovane, glede na leto 1985 pa boljša za 5 %. Ostali prihodi so bili 49.685 milijonov dinarjev. Nižje dosežene cene na tujem trgu v primerjavi z domačimi prodajnimi cenami so realizacijo znižale za 8.228 milijonov dinarjev.

Celotni prihodek, dosežen v letu 1986, je bil 160.068 milijonov dinarjev, kar je 4 % več od načrtovanega in za 77 % več od doseženega v letu 1985.

Temeljne organizacije so zaloge nedovršene proizvode, polproizvodov in gotovih proizvodov od 1. januarja 1986 količinsko zmanjšale za 2.060 ton, vrednost zalog po stalnih cenah se je povečala za 4 % (strukturna sprememba). Vrednost zalog povečuje tudi odprema v zadnjih dneh obračunskega obdobja, ki pomeni blago na poti. V bilanci izkazuje zaradi tega povečanje zalog za 1.208 milijonov dinarjev.

Stroški poslovanja so bili 132.404 milijonov dinarjev in so dosegli načrtovano višino, glede na leto 1985 pa so se povečali za 69 %.

Materialni stroški, ki predstavljajo 80 % vseh stroškov poslovanja, so porasli za 63 % in so bili 106.062 milijonov dinarjev. Stroški za porabljene surovine in material so porasli za 53 %, stroški energije za 58 %, transportni stroški za 66 %; v materialnih stroških stroški za porabljene surovine in material predstavljajo 67 %. Obračunana amortizacija je bila 12.200 milijonov dinarjev, kar je za 74 % več kot lansko leto. Temeljne organizacije so obračunale tudi amortizacijo nad minimalnimi, z zakonom predpisanimi stopnjami, in jo tako uspešno revalorizirali v skladu z inflacijo.

Zelo so se povečale obresti za obratna sredstva, ki so v letu 1986 že dosegle višino 10.128 milijonov dinarjev. Vzrok za takšno povečanje obresti so delno višje obrestne mere, ki so bile še vedno realno negativne in prekomerno kratkoročno zadolževanje za financiranje tekočega poslovanja. Zaradi izpada in časovnega zamika nekaterih virov financiranja smo morali vse več lastnih sredstev nameniti za nemoten potek investicijske dejavnosti.

Velik del obratnih sredstev je vezan tudi v zalogah, zato moramo tej problematiki posvetiti več pozornosti (znižanje vseh vrst zalog, izločitev nekurantnih zalog).

Porabljena sredstva so rasla za 9 indeksnih točk počasneje kot obseg poslovanja, kar pomeni višjo rast dohodka, ki je bil 29.997 milijonov dinarjev. Glede na lansko leto se je povečal za 133 %, glede na načrtovano višino pa za 38 %. S prihranki od inovacij in racionalizacij so naši delavci ustvarili 968 milijonov dinarjev, kar je 3 % doseženega dohodka.

Obveznosti iz dohodka so dosegle višino 13.073 milijonov dinarjev in predstavljajo 43 % doseženega dohodka. Glede na lansko leto so porasle za 146 %. Zaradi visoke rasti dohodka so se najbolj povečali prispevki, ki so odvisni od višine dohodka ter davek iz dohodka.

Čisti dohodek je bil 16.924 milijonov dinarjev, kar je za 30 % več od načrtovanega ter za 124 % več kot je bil dosežen v letu 1985. Za osebne dohodke smo namenili 13.351 milijonov dinarjev ali 120 % več kot lansko leto.

Na rezervni sklad in sklad skupne porabe smo razporedili 2.950 milijonov dinarjev, za sklad stavbnih zemljišč v občini Jesenice pa smo namenili 119 milijonov dinarjev.

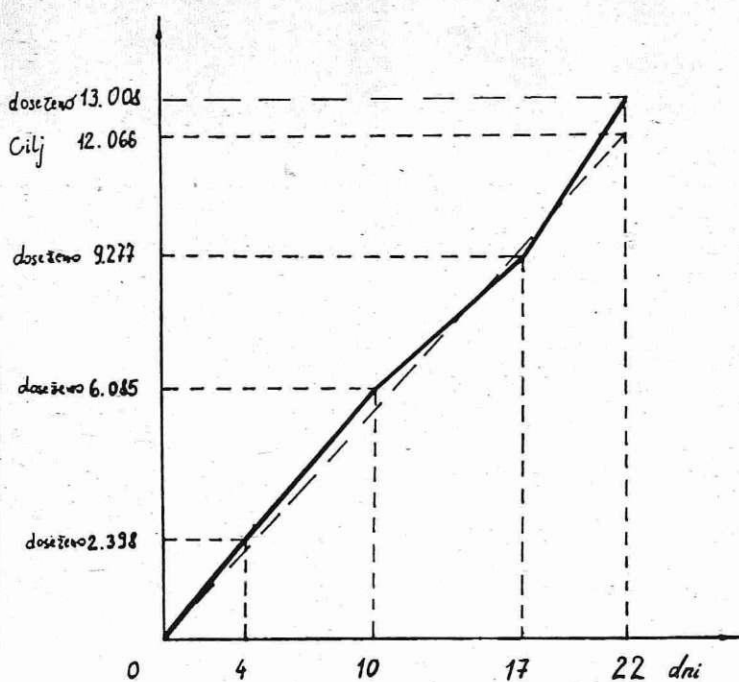
Vse temeljne organizacije so poslovno leto 1986 sicer zaključile pozitivno, vendar nam doseženi čisti dohodek ni omogočal oblikovanja poslovnega sklada.

Celotni prihodek in njegova delitev

(v mio din)

	Plan 1986 (1)	Doseženo 1985 (2)	Doseženo 1986 (3)	Indeks (3:1)	Indeks (3:2)
Celotni prihodek	154.119	90.462	160.068	103,9	177,0
Stroški ± zaloge	132.314	77.588	130.071	98,3	167,6
Dohodek	21.805	12.874	29.997	137,6	233,0
Obveznosti iz dohodka	8.831	5.316	13.073	148,0	245,9
Čisti dohodek	12.974	7.558	16.924	130,5	223,9
— OD	10.299	6.065	13.351	129,6	220,1
— stanovanjski prispevek	385	552	1.964	510,1	355,8
— skladi	2.290	1.068	1.609	70,3	150,7
Izguba	—	—	—	—	—
Konsolid. ČD (Izguba)	2.290	941	1.609	70,3	171,0

doseganje skupnega cilja poslovanja

Fakturirana odprema v mesecu februarju je 13.008 mio din oziroma 7,8 odstotka nad načrtovanimi 12.066 mio din! Fakture še niso zaključene, vendar je že jasno, da bo februarski OD precej boljši, kot je bil januarski.

Obrazložitev k samoupravnemu sporazumu o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Železarna

(Nadaljevanje iz prejšnje številke Železarnja)

Uvodna obrazložitev samoupravnega sporazuma o združitvi je samo prikaz nekaterih prizadevanj za tako samoupravno organiziranost in opozorilo na nekaj bistvenih novosti. Ob tem pa ostaja še cela vrsta vprašanj in rešitev, ki so ponujena v sprejem in ki jih je potrebno razložiti:

Pri funkcioniranju samoupravnih in drugih organov je več pripomb na pristojnosti pri odločanju. Bistveno pri tem je, da so pristojnosti med temeljnimi organizacijami in delovno organizacijo razmejene in da se ne podvajajo. To določa tudi odgovornost, vendar je ni mogoče v celoti razdeliti, kot ni mogoče razdeliti poslovnega procesa na Železarno in temeljne organizacije. Znotraj je proces možno razdeliti, navzven pa ne, zato gredo posamezne pristojnosti tudi Železarni, čeprav se zdi, da pripadajo samo temeljnimi organizacijam. S tako delitvijo dajemo Železarni položaj poslovnega subjekta z odgovornostjo za poslovne rezultate. Če še enkrat ponovim misel, da so minili časi plansko-administrativnega gospodarjenja in da so realne ekonomske zakonitosti pred vrati, potem moramo biti nanje pripravljeni. Na splošno pa bo uvajanje novega znanja in tehnologije bistveno vplivalo na te odnose in to ne samo fragmentarno kot realna ekonomija, ampak tudi širše.

Če gremo h konkretnim pripombam, ne moremo mimo spremembe naziva »direktor« temeljne organizacije. Res je, da imamo v SaS o združevanju dela v TOZD in statutu TOZD naziv vodja temeljne organizacije, vendar je v nadaljnjih razpravah prišlo do spoznanja, da imamo v našem organizacijskem sistemu celo vrsto vodij, ki pa še zdaleč niso individualni poslovodni organi, čeprav imajo določena vodstvena pooblastila. Zato je bil sprejet predlog, da se položaj individualnega poslovodnega organa posebej poudari. Od tod naziv »direktor«. Ta neskladja med splošnimi akti temeljnih organizacij in Železarne bo potrebno še odpraviti.

Precej pripomb je na dejavnosti, ki jih opravljajo posamezne temeljne organizacije. Tukaj je treba poudariti vidika veljavnih predpisov, da posameznih zahtev za razširjanje dejavnosti ni možno sprejeti, ker ima vsaka temeljna organizacija samo eno glavno dejavnost (410 čl. ZZD) in tiste stranske dejavnosti, ki jih opravljajo za druge, pa nima z njimi trajnega poslovnega razmerja. Kar opravlja temeljna organizacija zase, ni treba posebej registrirati, tako kot v času veljavnosti prejšnjih predpisov, ki so urejali poslovni predmet.

Na isto temo se tudi nanaša dejavnost inženiringa. To področje je organizacijsko in funkcionalno še dokaj nerešeno, oziroma na začetku razvoja. Inženiring je razdrobljen na več področij, zato ga ni možno vključiti samo v temeljno organizacijo Komerciala.

Pri planskih dokumentih smo posebej pozorno preverili zakon o družbenem planiranju in smo ugotovili, da zelo natančno ureja celotno področje. Zato nam ni ostalo mnogo pooblastil samoupravnega urejanja in smo izpustili naštevane vrste planov. Na pripombo, ki meri na to, da delovna skupnost daje soglasje k planskim aktom, moramo odgovoriti, da delovna skupnost takih upravljalških upravičenj nima. Glede pridobivanja dohodka v delovni skupnosti je treba povedati, da je to področje urejanja v samoupravnem sporazumu o svobodni menjavi med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo.

Med pripombami ne moremo zgrešiti centra za samoupravljanje in informiranje. Vprašanje, ali je center sektor ali ne, je bilo večkrat izpostavljeno. Odgovor je tudi znan in je: center je služba s posebnim statusom znotraj Železarne, neposredno odgovorna poslovnemu odboru, nima pa statusa sektorja in pravico stopanja v pravno razmerje s tretjimi. To je večinsko mnenje komisije za usmerjanje reorganizacije.

Glede koordinacijskih organov je bila sprejeta pripomba, da ni potrebna koordinacija programa, zavrtna pa je bila pripomba, da ni potreben strokovni kolegij. Natančne razmejitve med temi koordinacijskimi organi bodo določene v statutu Železarne.

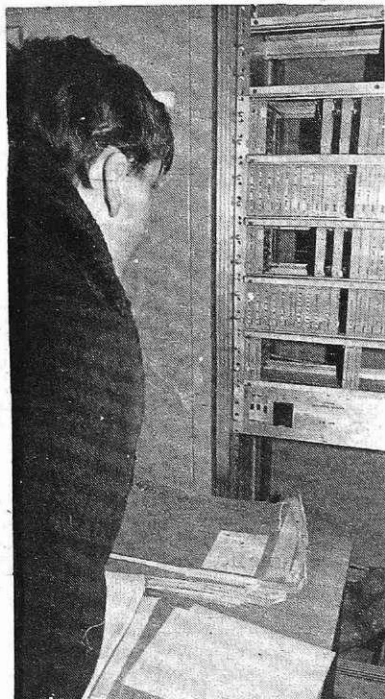
Kakorkoli smo se lotili pripomb, smo ugotovili, da je bila javna razprava kvalitetna, da je zajela tako strokovne kot tudi samoupravne strukture. Sestavljalcu odgovora ni bilo težko izluščiti bistvenih problemov samoupravnega urejanja določenih vprašanj. Med pripombami so tudi take, ki so informativne narave in nanje ni mogoče dati popolnega odgovora. Tem smo se morali izogniti, ker bodo še predmet razprave in bi ne bilo smotno, da že naprej določimo njihovo rešitev.

Upamo, da smo s to razlago izpolnili dolžnost, da o vseh pripombah damo stališče in odgovor in da smo s tem tudi uspeli.

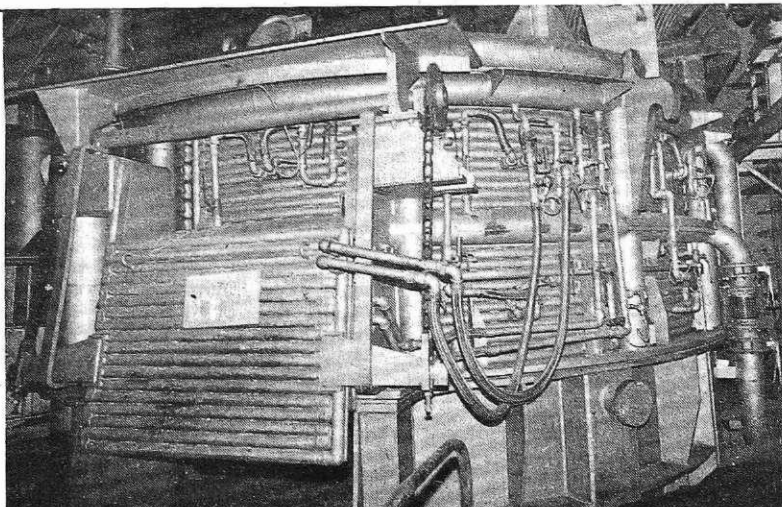
Janez Poljšak

Pozor, testiranje!

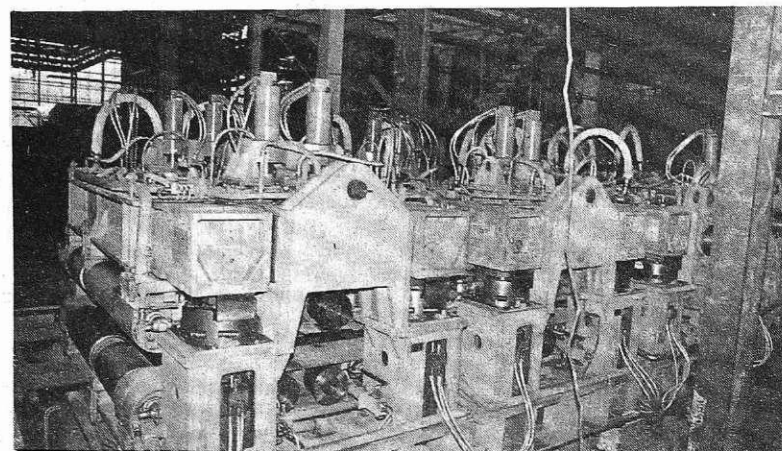
Weklarna2
Železarna Jesenice 1987

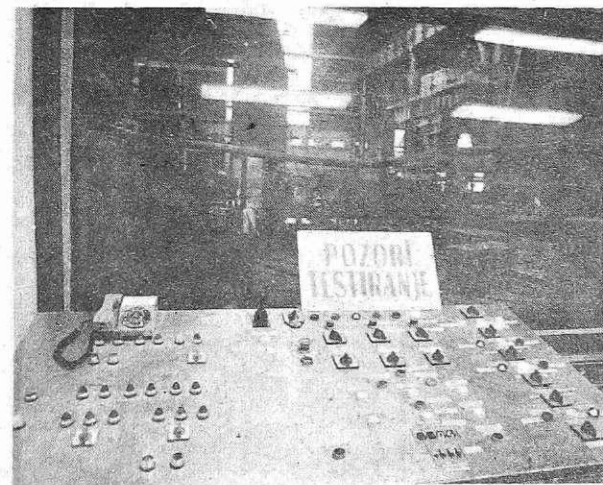
Pokled v drobovje krmilnika

Elektropeč

Kontiliv

Opozorila kažejo, da bo kmalu šlo zares

Pred komandno ploščo elektropeči

Seja izvršnega odbora sindikata Železarne

Prejšnjo sredo so se na razširjeni seji sestali člani izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne in predsedniki osnovnih organizacij. Seznanili so se z informacijo o poslovnih rezultatih za preteklo poslovno leto, obravnavali so predlog strokovnega razvoja, predlog za ureditev spominskega parka na Plavžu, pregledali pa so tudi zapisnike prejšnjih sej.

Na eni prejšnjih sej je izvršni odbor dal pobudo za uvedbo »predalov za ideje«, ki bi jih postavili na posameznih mestih po osnovnih organizacijah. To je eden od preizkušenih načinov, kako vzpodbuditi članstvo k razmišljanju in posredovanju koristnih idej ali konkretnih predlogov. Zamisel je potrebno čimprej doletati in uveljaviti v praksi. V pripravi je tudi osnutek pravilnika, po katerem naj bi uporabne predloge nagradili.

V razpravi je tudi gradivo za oblikovanje ustreznega vprašalnika za opredelitev delavcev glede najprimernejše lokacije za postopno graditev rekreacijskega centra Železarne.

Izvršni odbor si ves čas prizadeva tudi za izboljšanje delovanja sindikata. Skupaj s kadrovskim sektorjem bodo pripravili zbir podatkov za tako imenovane evidenčne kartone za vse delavce Železarne. Tako zbrani podatki bodo v veliko pomoč pri delegiranju oziroma kadrovanju. Akcija je še v teku, s celotnim projektom pa bodo predsedniki osnovnih organizacij in izvršni odbor seznanjeni na eni prihodnjih sej. Izboljšati morajo tudi informiranost, predvsem z boljšim medsebojnim obveščanjem in objavljanjem skiepov odborov in komisij.

Na seji so opozorili tudi na pobudo uredniškega odbora glasila Železar o drugačni in bolj humani proslavitvi dneva žena. Izvršni odbor je v korist Bolnice Jesenice že namenil določena sredstva, o tem pa bodo razpravljale tudi osnovne organizacije. V razpravi so prisotni ponovno izpostavili problem enotnosti praznovanja praznika žena. V posameznih obratih je praznovanje tega praznika in vrednost darila različna. Tam, kjer je zaposlenih malo žensk, je vrednost darila lahko večja in obratno, zato so sprejeli sklep, da je treba prihodnje leto praznovanje tega praznika organizirati enotno.

Razprave o prevrednotenju del in nalog so še vedno aktualne. Prisotni so posredovali številne pripombe na vrednotenje posameznih delovnih mest, poudarili so, da je s tem prevrednotenjem prišlo do prevelike uravnalovke med najnižjimi in srednje zahtevnimi delovnimi nalogami. Ocenili so, da odgovori, ki so bili objavljeni na članek skupine delavcev

iz delovne skupnosti KSI, niso zajeli bistvenega vprašanja oziroma problema. Zahtevali so, naj strokovna služba in komisija za prevrednotenje pripravita poročilo o rezultatih prevrednotenja po posameznih delovnih mestih. Takoj je potrebno pridobiti tudi pravno razlago 12. člena samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov in ustrezno mnenje v zvezi s postopkom prekategorizacije.

V nadaljevanju se je obravnavala poslovno poročilo delovne organizacije za leto 1986. Razprave o rezultatih, ki smo jih dosegli v preteklem poslovnem letu, so že stekle v samoupravnih delovnih skupinah, njihove pripombe bodo uskladili delavski sveti, razprava pa bo končana z obravnavo poslovnega poročila na delavskem svetu Železarne konec marca. V razpravo se bo vključil tudi sindikat, sklepi pa naj bodo oblikovani tudi po usmeritvah republiškega sindikata, torej je treba posebej ugotoviti, kje so vzroki za slabše rezultate, po potrebi pa je treba zahtevati tudi ustrezne ukrepe za izboljšanje poslovanja.

Ker v preteklem letu nismo dosegli planiranega obsega izvoza, je v razpravah treba temu posvetiti več pozornosti, prav tako pa tudi znižanju zalog.

Obravnavali so tudi predlog strokovnega razvoja in ocenili, da sta kriterija strokovnosti in delovne uspešnosti težko merljiva, obstaja pa tudi vprašanje upoštevanja delovnih izkušenj. Predlagani sistem nagrajevanja delavcev v istem zahtevnostnem razredu ni nekaj novega in je še vedno preveč »tekmovalni«. Za vsako delovno mesto je treba preveriti ustreznost izobrazbe po več kriterijih (praksa, izobrazba, specializacija). Ob koncu so sprejeli sklep, da predlagani sistem nagrajevanja delavcev v istem zahtevnostnem razredu še ni sprejemljiv, zato naj strokovna skupina nadaljuje s proučevanjem in naj ga ustrezno dopolni oziroma dodela.

V letu 1987 nameravamo v jesenski občini urediti spominski park na Plavžu. Postavili naj bi kipe narodnih herojev, ki jih je izdelal akademski slikar in kipar Jaka Torkar. Vse kipe je potrebno še vlit v bron, to delo pa naj bi opravili v Železarni. Prisotni so podprli to akcijo in predlagali odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, da v ta namen odobri ustrezna finančna sredstva. Ob tem pa so tudi opozorili na spominska obeležja v Železarni, ki jih je potrebno pred prazniki obiskati in ustrezno urediti.

V osnovnih organizacijah sindikata morajo v tem mesecu končati tudi izbor kandidatov za odlikovanje s srebrnim znakom zveze sindikatov Slovenije in kandidatov za republiško sindikalno šolo v Radovljici.

Z. V.

Spoštovane sodelavke!

Ob dnevu žena vam v imenu sindikata Železarne Jesenice in v svojem imenu iskreno čestitam z željo, da bi bil ta dan za vas, spoštovane tovarišice, drugačen od vseh tistih delavnikov, ko v skrbi za družino in dom hitite na delo in z dela, po številnih opravkih in družbenih obveznostih.

Dolg in naporen je tak delavnik, zato naj bo ta dan drugačen. Želim se vam zahvaliti za vaše uspešno delo v proizvodnji, v službah in na drugih odgovornih nalogah, v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Prav povsod in na vseh ravneh se enakovredno in uspešno vključujete v reševanje številnih problemov in odprtih vprašanj, ki jih v današnjem dinamičnem življenju poizkušamo rešiti zato, da nam bi bilo jutri boljše. Prepričan sem, da si to res želimo, zato ne smemo prezreti tudi nekaj značilnih problemov, s katerimi se srečujete dekleta, žene in matere v svojem delovnem in bivalnem okolju.

Ko vam bomo za 8. marec stisnili roko, vročili čestitko, poklonili nagelj ali skromno darilo, si vzemimo čas in se tudi pogovorimo o vseh tistih problemih, ki bi jih kazalo čimprej rešiti, da bi bil že naš naslednji praznik boljši in srečnejši. Srečno!

Predsednik IO:
Edo Kavčič

Kako dela naša materialna služba

Materialna služba, ki je doslej spadala k strojnim delavnicam, po novem pa je vključena v TOZD Tehnične dejavnosti, ima štiri oddelke: orodno skladišče, medfazno skladišče polizdelkov in odpremo končnih izdelkov, skladišče jekla, profilov in pločevine ter razrez materiala. Osnovni namen materialne službe je oskrbovanje vseh obratov Železarne z jekli in orodjem. V letu 1986 je materialna služba priskrbelo 3.133.420 kilogramov jekla in profilov ter za 3.237.108 dinarjev orodja, ki gre direktno iz njihovega skladišča, za 52.002.953 dinarjev pa orodja v rabi.

»Pri svojem delu se srečujemo s številnimi problemi«, pravi vodja materialne službe in njene samoupravne delovne skupine Bernard Jakopič.

Že dolgo opozarjajo na problem zasteklitve hale, česar pa jim do danes še ni uspelo rešiti. Ker je hala deloma odprta, so delavci izpostavljeni močnemu prepihu. Skušali so poiskati zunanega izvajalca, ker v strojnem oddelku remontnih delavnic ni več steklarja, vendar ga niso našli. Vse moči so sedaj usmerjene v jeklaro 2, zato bodo verjetno vsaj še nekaj časa čakali, da se bo zadeva uredila.

Stena med novo in staro halo je že v končni fazi izgradnje. Predvidevajo, da bodo kleparska dela in zasteklitve dokončane v naslednjih treh tednih. S tem bodo rešili tudi problem ogrožanja žerjavne proge v skladišču v zimskih mesecih.

V zvezi s proizvodnimi napravami so problematične predvsem žage in vilčar. Že več kot leto dni opozarjajo, da nujno potrebujejo stojala pri žagah, da bi lahko varneje in bolje delali, pa jih še niso dobili (pričakujejo jih v naslednjih štirinajstih dneh). Prav tako bi rabili avtomatske žage za večje profile, ki pa jih verjetno ne bo mogoče nabaviti, ker ni denarja. Podobno je tudi z bočnim vilčarjem, ki ni primeren za njihov način dela; je širok in neroden, namenjen pa delu v lesni proizvodnji. Ker pa je bil to edini tip vilčarja, ki ga je bilo mogoče kupiti pri nas, so se morali zadovoljiti z njim.

Težave imajo tudi pri zagotavljanju sredstev za gradnjo medfaznega skladišča. Ker se vsa amortizacija združuje na nivoju Železarne, ni

drugega vira za financiranje skladišča kot ta združena sredstva. Koliko bo to uresničljivo sedaj, ko so investicije zmanjšane na minimum in gredo vsa sredstva v novo jeklaro, je vprašljivo. Regalno skladišče je deloma že narejeno, vendar jih tudi tu čaka še precej dela: treba je še položiti tlak in izdelati regale. Razen tega morajo narediti še celotno medfazno skladišče in skladišče končnih izdelkov. Dokončanje teh del je v interesu celotne Železarne, saj bi s tem dosegli, da bi imeli vse rezervne dele na enem mestu in olajšali njihovo iskanje. V zvezi s tem veliko pričakujejo od nove oblike organiziranosti, ki bo omogočila boljše in enotnejše gospodarjenje z rezervnimi deli.

»Trenutno imamo dovolj kadrov«, je še povedal Bernard Jakopič. »Orodno skladišče ima zadosti delavcev, nekaj pa jih bomo še potrebovali pri odpremi, če bodo zgrajena skladišča.

Pri nas so zaposleni v glavnem delavci z osnovno šolo. Obstajajo pa možnosti za usposabljanje ob delu v obliki raznih tečajev. Na žagah dela tudi veliko žensk. Delavce za tako delo težko dobimo, saj gre vsak raje delat na teže, a boljše plačano delovno mesto. Zaradi precejšnjega števila žensk imamo tudi veliko bolniške odsotnosti (majhni otroci, poročniški dopusti ipd.).

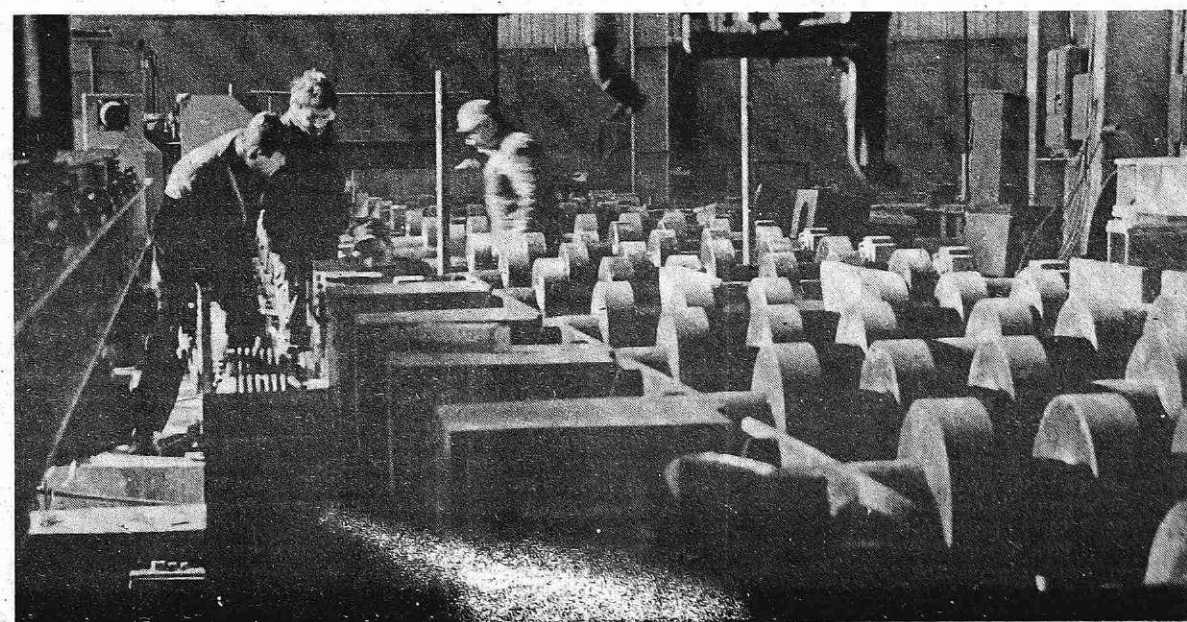
Gledé na razmeroma slabe pogoje dela (nevarnost zaradi nepravilno skladiščenega materiala) lahko rečem, da je pri nas malo poškodb pri delu. Večinoma gre za manjše urezine na žagah.

Lani so imeli v materialni službi nekaj težav z nabavo določenih vrst

jekel in debelostenskih cevi. »V Jugoslaviji je trg žal tako urejen, da lahko naročamo pošiljke samo enkrat na leto. Zato moramo dobro premisliti, koliko materiala in orodja bomo potrebovali, da nam ga ne bo med letom zmanjkalo. To zahteva planiranje in nabavo velikih zalog, ki jih moramo imeti, če hočemo normalno obratovati. Zahteva pa tudi precejšnja sredstva. Čeprav smo v lanskem letu zaloge količinsko zmanjšali, ni bila njihova dinarska vrednost nič manjša kot v začetku leta 1986 (okrog 600 milijonov).

Upam, da bomo zdaj, ko obstaja centralna priprava dela za vso Železarno, lahko bolje in natančneje planirali zaloge in ne bo več prihajalo do pomanjkanja materiala,« je svoje razmišljanje o delu materialne službe zaključil njen vodja.

Tanja Kastelic

Konti proga v novi jeklarji (foto: I. Kučina)

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 9. DO 15. MARCA

- 9. marca, Janez BEGEŠ, Elektrode, Lesce, Na trati 59, ☎ 74-766.
 - 10. marca, Franc VIČAR, TOZD Okrogli program, Žirovnica, Rodine 51, ☎ 80-868.
 - 11. marca, Lado ŠKETA, Plavž, Bled, Alpska 1, ☎ 77-136.
 - 12. marca, Martin ŠKETA, TOZD Ploščati program, Bled, Alpska 1, ☎ 77-136.
 - 13. marca, Emil AŽMAN, sektor novogradenj, Žirovnica, Breg 129, ☎ 80-243.
 - 14. marca, Božidar BARTELJ, poslovodni odbor, Žirovnica, Zatreznica 44 b, ☎ 80-726.
 - 15. marca, Albina TUŠAR, poslovodni odbor, Blejska Dobrava 16 b, ☎ 84-403.
- Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
- V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovodnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 9. 3.	Alojz Mesojedec	Stane Mencinger
Torek — 10. 3.	Mirko Zupan	Pavel Zupan
Sreda — 11. 3.	Ivan Senveter	Stane Eržen
Četrtek — 12. 3.	Rado Legat	Božidar Intihar
Petek — 13. 3.	Karel Koblar	Mitja Kersnik
Sobota — 14. 3.	Marjan Pintar	Zvonko Medja
Nedelja — 15. 3.	Martin Brumat	Janez Kovač

Služba obratne ambulante

Od 9. do 14. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
POPODNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce: od 13. do 14. ure.
V soboto, 14. marca, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — mr. dr. stomat. Béla Gazafi.
Za borce: od 7. do 8. ure.
Za Vatrostalno: od 9.30 do 10.30.
POPODNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
V soboto, 14. marca, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. do 10.30, popoldan od 12. do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

7. in 8. marca, Branko Markizeti, Jesenice, Titova 4a, ☎ doma 83-596, ☎ v službi 83-281.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Po sklepu odbora za delovna razmerja SEO - TKR - NG in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

PONOVO OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

1. SISTEMSKI PROGRAMER, šifra 5058, U - 5, 1 oseba

Pogoji:

- visoka šola elektro ali rač. smeri
- poznavanje operacijskega sistema MVS
- 3 leta delovnih izkušenj na področju računalništva.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice z oznako »za delovno skupnost ETN«.

Vprašanja in odgovori

Kako je s prispevnimi stopnjami za SIS

SDS vodstvo energetike zanima (verjetno pa še mnoge druge v Železarni), zakaj so bile konec lanskega leta prispevne stopnje za SIS spremenjene brez predhodne razprave in soglasja. Odgovor na to je posredovala skupna strokovna služba SIS občine Jesenice.

Vprašanje določanja oziroma spreminjanja prispevnih stopenj je pereče vsako leto posebej, še posebej pa se problematika zaostri ob koncu leta. Prav zato bo odgovor malo bolj obširen, saj je le tako mogoče razložiti zapleten mehanizem financiranja skupne porabe (oziroma programov samoupravnih interesnih skupnosti). V odgovoru se bomo omejili le na določanje oziroma spreminjanje prispevnih stopenj, o katerih se dogovarjamo na ravni občine, medtem ko se o vrsti drugih obremenitev odločajo naši delegati v republiških skupščinah, (na primer: posebne izobraževalne ali raziskovalne skupnosti, kulturna skupnost Slovenije, republiška skupščina itd.).

Globalna opredelitev gibanja sredstev skupne porabe je določena v družbenem planu razvoja občine Jesenice za obdobje 1986 — 1990 ter v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov SIS za to srednjeročno obdobje.

Osnovna opredelitev je: (ob upoštevanju, da izvajalci programe, dogovorjene v posamezni samoupravni interesni skupnosti, tudi izvedejo) rast sredstev za SIS družbenih dejavnosti je skladna z rastjo dohodka v občini (v globalu). To torej pomeni, da se vsa sredstva SIS družbenih dejavnosti v občini lahko v globalu (vse skupaj) povečajo za toliko, kolikor se je v posameznem letu v primerjavi s predhodnim povečal dohodek v občini. Pri določanju same višine prispevne stopnje je pomembna tudi višina planiranega bruto osebnega dohodka zaposlenih v občini v tekočem letu v primerjavi s preteklim. Pri določanju vrednosti programa posamezne SIS, dogovorjenega v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov, je tudi pomembno, da imajo delavci v družbenih dejavnostih (ob izpolnjevanju dogovorjenega obsega dela) pravico do take rasti sredstev za bruto osebne dohodke, kot znaša rast v gospodarstvu občine. S povečanjem svojih osebnih dohodkov pa

morajo čakati toliko časa, dokler rasti ali ocene o tej rasti niso objavljene (objavi jih komite za gospodarstvo in družbeno planiranje Skupščine občine Jesenice oziroma izvršni svet Skupščine občine Jesenice). Pri tem upoštevamo tudi izhodišča, ki jih glede gibanja amortizacije in materialnih stroškov določa Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje.

V letu 1986 je veljal zakon o začasnem prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev DPS in SIS družbenih dejavnosti za porabo v letu 1986, ki je omejeval (ob določenih izjemah) rast globala sredstev za SIS družbenih dejavnosti v občini s 95 % rastjo dohodka v SR Sloveniji. Izjemi sta bili usklajevanje ravni osebnih dohodkov delavcev v negospodarstvu občine z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu občine Jesenice ter pokrivanje obveznosti do republiške solidarnosti, ki so bile večje, kot je znašal global rasti sredstev za SIS družbenih dejavnosti v primerjavi s preteklim letom. Resolucija pa je za leto 1986 določala gibanje sredstev za SIS družbenih dejavnosti v občini skladno z rastjo dohodka v občini. Na tej osnovi so bile izračunane tudi prispevne stopnje za leto 1986. Ker pa je prišlo do novih, dodatnih obveznosti v primerjavi z

letom 1985 (te obveznosti pa so bile opredeljene v srednjeročnih planških dokumentih in resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine v letu 1986), je bilo seveda potrebno dvigniti med letom prispevne stopnje, da bi lahko realizirali te naloge (usklajevanje ravni osebnih dohodkov ter obveznosti do solidarnosti). V letu 1986 so se prispevne stopnje spremenile dvakrat: od 1. januarja do 30. aprila so veljale stopnje iz decembra 1985 (višina 19,57 %), od 1. maja do 31. oktobra so veljale stopnje v višini 19,71 % (za 0,01 % višje, kot so bile povprečne stopnje iz leta 1985), od 1. novembra do 31. decembra 1986 so veljale stopnje v višini 22,36 %. Povprečna stopnja za leto 1986 znaša 20,37 % in leta velja od 1. januarja 1987 dalje, kar je v skladu z letošnjo občinsko in republiško resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana razvoja v letu 1987.

O predlogih za spremembo prispevnih stopenj od 1. novembra 1986 dalje je razpravljalo na 14. seji 2. oktobra 1986 tudi izvršni svet Skupščine občine Jesenice in se s tem strinjalo, sklepali pa so pristojni organi skupščin SIS. Spremembe so bile objavljene v Uradnem listu SRS.

Problematika določanja prispevnih stopenj je pereča tudi zato, ker je sam postopek spreminjanja (sprejem sklepa, čas, ki poteče do objave, 15 - dnevni rok uveljavitve po objavi) zelo zapleten, v pogojih visoke inflacije in velikega razkoraka med planirano (kot jo ocenjujejo OZD) in dejansko rastjo mase BOD pa zahteva stalno prilagajanje prispevnih stopenj tem gibanjem. Čim večji je razkorak med planirano in realizirano maso BOD, večja so odstopanja pri prispevnih stopnjah, saj so le-te matematični izračun, ki upoštevata družbene usmeritve glede gibanja sredstev za SIS družbenih dejavnosti (v skladu z rastjo dohodka) ter planirano rast mase BOD.

Pri določanju pa je potrebno upoštevati še posebnost sedežnih oz. domicilnih prispevkov (analizo o tem sedaj v občini tudi pripravljamo).

Prispevki iz BOD za osnovno izobraževanje, kulturo, telesno kulturo, neposredno otroško varstvo (delo vrtec), za socialno skrbstvo se plačujejo v korist SIS, ki je na območju občine, kjer ima delavec oziroma njegova družina stalno prebivališče (domicilni princip); prispevki iz BOD za zdravstveno zavarovanje, SPIZ, otroški dodatek, zaposlovanje ter SIS materialne proizvodnje pa v korist SIS v občini, kjer ima sedež TOZD ali poslovna enota (sedežni princip). Po tem principu se plačujejo vsi prispevki iz dohodka za financiranje družbenih dejavnosti (srednje, visoko šolstvo, zdravstvo, zaposlovanje).

Pri tem pa moramo opozoriti še na spremembe, ki bodo v letošnjem letu. S 1. julijem naj bi začeli veljati členi od 78 do 95 zakona o celotnem prihodku in dohodku, ki bodo temeljito spremenili financiranje družbenih dejavnosti v občini. Največje spremembe bo doživelo financiranje kulture in telesne kulture (sedaj iz BOD, v skladu z zakonom pa iz dohodka). To pomeni, da bo potrebno po uskladitvi na zvezni ravni po hitrem postopku spremeniti praktično vse sistemske zakone s področja družbenih dejavnosti v SR Sloveniji (o zdravstvenem varstvu, otroškem varstvu, socialnem skrbstvu, SPIZ itd.), samoupravne sporazume o temeljnih planov SIS za obdobje 1986 — 1990. Vse to naj bi naredili do 10. junija 1987, stopnje pa objavili v Uradnem listu SRS do 19. junija 1987 (vzeto iz Informacije za republiško skupščino 18. februarja 1987).

Regulacijska tehnika in avtomatika (RTA)

V okviru remontnih delavnic deluje obrat RTA, ki skrbi za regulacijsko tehniko in avtomatiko. Kratica RTA se uporablja že dvajset let, čeprav so danes poleg regulacijske tehnike in avtomatike v RTA zajete tudi druge dejavnosti. Katere so te dejavnosti in zakaj so potrebne, nam je povedal Alojz Slivnik, vodja RTA.

Obrat je razdeljen na štiri oddelke: vzdrževanje meritev in regulacije (VMR), vzdrževanje tehtnic, klimatskih naprav in toplotne meritve (VTKT), vzdrževanje elektronike in računalnikov (VER) in telefonske in telegrafске zveze (TTZ).

Oddelke za vzdrževanje meritev in regulacije opravlja vse meritve, razen elektroenergetskih; ker v naši železarni skoraj ni več tehnološkega postopka brez regulacije, opravlja tudi vse regulacije, razen električnih pogonov.

V Železarni imamo veliko tehtnic od osebnih, tovornih in laboratorijskih, kjer merimo in tehtamo od miligramov do tone natančno. Zato morajo biti vse tehtnice točne in umerjene, za kar skrbi oddelke za vzdrževanje tehtnic, klima naprav in toplotne meritve. Ta oddelke skrbi tudi za redno vzdrževanje klimatskih naprav, ki jih je zaradi vedno večje humanizacije dela vedno večje vzdrževanje naprav za zagotavljanje zadostne količine tople vode ob koncu dneva je njihova naloga.

V naši železarni imamo za ogrevanje več energetskih medijev; do nedavnega smo za ogrevanje uporabljali predvsem mazut, sedaj pa vedno bolj zemeljski plin. Delno uporabljamo tudi nafto in propan - butan, naše delo pa je tudi gospodarjenje s toplo vodo in paro. Zato v oddelku VTKT dnevno spremljajo porabo energetskih medijev in jo mesečno analizirajo. Če se dnevna poraba energetskih medijev občutno spremeni, morajo ugotoviti, kje je vzrok za to in ustrezno ukrepati (odpraviti okvaro ali sporočiti, do določene stvari primanjkuje).

V oddelku za vzdrževanje elektronike in računalnikov je najbolj kvalificiran kader, saj je skoraj tretjina zaposlenih diplomiranih inženirjev. Delavci VER skrbijo za vse elektronske naprave od najmanjše do največje, ki so v glavnem unikati. Takšen je tudi kvantometer za analizo jekla, ki je trenutno še v peči. Ta aparat je za doseganje željene strukture in lastnosti jekla izredno pomemben, zato ga pridemo popraviti tudi ponoči, če je potrebno.

Izredno občutljive elektronske naprave so tudi merilniki debeline v valjarnah. V proizvodnji je že pet takih merilnikov, njihova natančnost pa je do stotinke milimetra.

V oddelku VER skrbijo tudi za procesne računalnike. Tu imajo nekoliko več težav, saj računalnike dobro pozna in jih obvlada le nov kader. Ker je vedno več tehnologije in proizvodnih procesov vodenih z računalnikom, bo takšnega vzdrževanja vedno več, novega šolanega kadra z znanjem računalništva pa nimamo prav veliko.

Vzdrževalci telefonskih in telegrafskih zvez skrbijo za okrog 1300 telefonskih števil in za posredovanje telefonskih pogovorov. Skrbijo tudi za telex in napravo za prenos posamezne slike. V istem oddelku skrbijo še za elektronske ure, interfone in UKV zveze, deluje pa tudi skupina, ki skrbi za ozvočenje na raznih prireditvah.

V prvih treh oddelkih, predvsem v VER, poteka tudi operativna za naprave za jakit tok, za merilna telesa pretokov in za lastne potrebe za meritve in regulacijo.

Trenutno je v RTA zaposlenih 115 delavcev. Večinoma so metalurški in elektroinženirji, elektrotehniki, metalurzi, kovinarji. Glede na zahtev-

nost del v prva dva oddelka (VMR in VTKT) ne kadrujemo kadra, ki nima vsaj srednje šole.

Dejavnost RTA je na nekaterih delovnih področjih tako pogojena, da je odvisna samo od enega človeka. Ker je to zelo slabo, se trudimo, da vsako napravo pozna več delavcev. Ker je naše delo zelo odvisno od znanja in stalnega spremljanja nove tehnologije, zelo veliko vlagamo v izobraževanje. Z oddelkom za izobraževanje ob delu imamo dobre izkušnje in smo se že udeležili nekaterih zanimivih seminarjev in predavanj.

Položaj delavcev RTA se zelo malo razlikuje od položaja poprečnega delavca v Železarni, čeprav je zahtevnost in odgovornost našega dela veliko večja. Prav zaradi tega tudi ni dovolj velikega dotoka novih kadrov in postaja stvar že kritična.

Naprave, ki jih vzdržujemo, so zelo zapletene, zato nujno potrebujemo tehnično dokumentacijo. Žal se je tudi letos že zgodilo, da za neko popravilo nismo dobili tehnične dokumentacije, kar je bistveno zmanjšalo naše možnosti, da poiščemo najboljše rešitev. Nekateri dobavitelji tehnične dokumentacije nočejo dati, nekateri je nimajo, nekateri je niso poslali, ker v pogodbi to ni bilo napisano, včasih se dokumentacija izgubi. Skratka, veliko razlogov je, da tehnične dokumentacije nimamo. Pričakujemo, da se bo stanje izboljšalo, predvsem pri nabavi nove opreme.

Osnovni namen našega dela je vzdrževanje, tudi preventivno, ki je pogoj za normalno obratovalno sposobnost. Mnogo problemov rešujemo tudi z racionalizacijami in inovacijami. Lani smo prijavi kot inovacijo deset novih naprav, ki že normalno obratujejo.

Pri našem delu nas najbolj ovira pomanjkanje primernih delovnih prostorov in neustrezna skladišča rezervnih delov. Na Beli in na Javorniku imamo dokaj nove prostore, na Jesenicah pa so slabi in tesni. Vendar za rešitev te problematike nikdar ni dovolj denarja niti ustrezne lokacije.

V RTA že leta nazaj sami skrbimo za rezervne dele, saj v elektroni in ostalih dejavnostih naše delo ni možno brez njih. So zelo dragi, saj jih je več kot polovica z zahodnega uvoznega področja. Za dobro napravo, ki naj bi bila tudi stalno delovno usposobljena, moramo imeti ustrezne rezervne dele v zadostni količini. V RTA iščemo optimum, da bo rezervnih delov vedno dovolj, vendar ne preveč.

Rezervne dele imamo v dveh skladiščih, ki sta polni kislinskih hlapov in prahu, zato so rezervni deli velikokrat poškodovani. Nujno bi potrebovali nove skladiščne prostore, toliko bolj, ker je nova jeklarne pred vrati, rezervni deli zanjo pa so še na Blejski Dobravi.

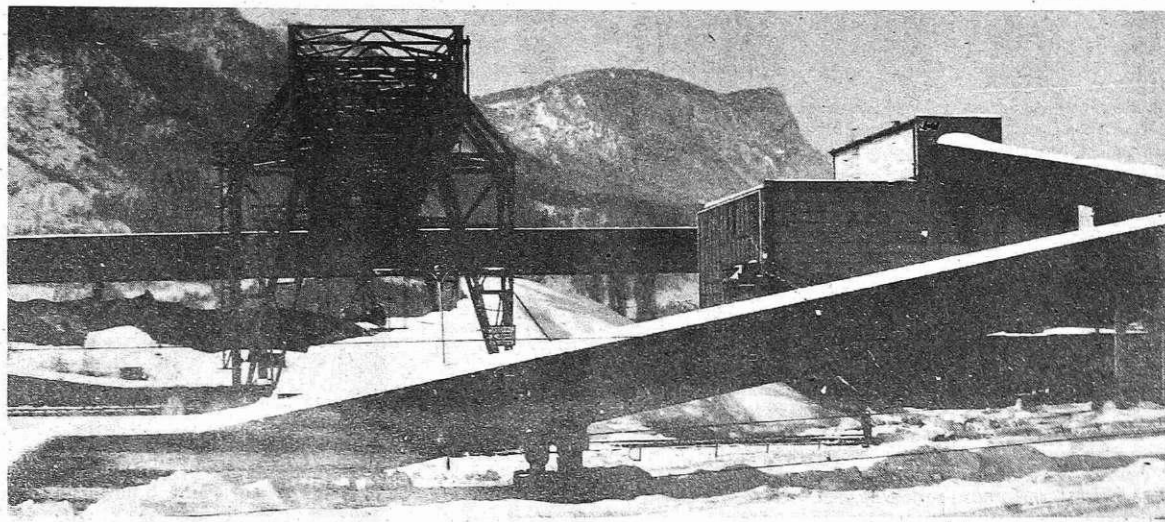
Na zagon nove jeklarne so v RTA dobro pripravljene, saj imajo že od vsega začetka dober vpogled v to, kakšne naprave bodo obratovalne v jeklarni 2. Lani so se delavci RTA že izobraževali pri dobaviteljih tuje in domače opreme. Na novo jeklarne se pripravljajo resno in kontinuirano, vendar vsega še ne poznajo, ker so delavci RTA vedno zadnji. Najdražje in najbolj občutljive naprave se namreč vedno montirajo na koncu.

Lilijana Kos

PRISPEVKI ZA MEDICINSKE APARATURE

V februarju so za medicinske aparature v jeseniški bolnici darovali:

- Veriga Lesce — TOZD Vijakarna — namesto venca za pokojnega Franca Pristova iz Hraša — 20.000 din;
 - Viktor Koprivec, V. Kejžarja 18, Jesenice — namesto cvetja za pokojnega Slavka Žnidarja — 6.000 din;
 - OOS ERD Železarna Jesenice — namesto cvetja za pokojnega Slavka Žnidarja — 10.000 din;
 - Sosedje namesto venca na grob pokojnega Alojza Peternela z Jesenice, Tomšičeva 91/a — 30.000 din;
 - Konferenca OOS Strojne delavnice Železarne Jesenice — namesto venca za pokojno Pavlo Vončina — 5.000 din;
 - Boris Šket, Jesenice, Tomšičeva 72 — namesto cvetja na grob pokojnega Slavka Žnidarja — 10.000 din;
 - Murka Lesce — namesto cvetja pokojnemu Francu Žumru — očetu naše sodelavke — 26.000 din;
 - TDO Golica TO Zarja Jesenice — konferenca sindikata — namesto venca pokojnemu Milanu Učmanu — 20.000 din;
 - Intereuropa Kranj — namesto cvetja na grob očetu sodelavke Majde Žnidar — 15.000 din;
 - Skupna strokovna služba SIS občine Radovljica — odstopljena nagrada Jožeta Jelenca, Prezrenje 18, za opravljanje voljene funkcije pri IS Radovljica — 32.400 din;
 - Skupna strokovna služba SIS občine Radovljica — odstopljena nagrada Davorina Pirca, Alpska 74, Lesce za opravljanje funkcije pri OZS Radovljica — 36.000 din;
 - Skupna strokovna služba SIS občine Radovljica — odstopljena nagrada Iva Čučnika, Megre 8, Bled za opravljanje voljene funkcije pri OZS Radovljica — 75.600 din;
 - Černe Mara, Radovljica, Ljubljanska 12 — odstopljena nagrada za opravljanje funkcije pri SIS za zaposlovanje — 24.000 din;
 - IOO Kres Jesenice — namesto cvetja na grob pokojnega Franca Žumra — 20.000 din;
 - Marinka in Franc Kristan, Radovljica, Štrukljeva 25 — namesto venca za pokojnega Franca Žumra — 10.000 din;
 - DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice — likovni klub DOLIK — namesto cvetja na grob pokojnemu očetu člana DOLIK Pavla Lužnika — 10.000 din;
 - Sekcija za družbeno aktivnost žena Plavž Jesenice — namesto venca na grob pokojne Zofije Lipovec — 5.000 din;
 - Mara in Tone Žnidar, Lesce, Planinska 12 — namesto cvetja na grob pokojnemu Francu Žumru — 10.000 din;
 - Sostanovalci Titove 16 Jesenice — namesto venca na grob pokojnemu Francu Žumru — 25.000 din;
 - Sodelavci TOZD Elektrode — namesto cvetja pokojni materi tovariša Bizilja — 29.450 din;
 - Ivanka Prešeren, Jesenice, Mladinska 3 — namesto cvetja na grob Francu Logarju — 5.000 din;
 - Marija Arko, Maribor, Mravljakova 11 — namesto cvetja na grob Bernarda Šolar — 8.000 din;
 - Delavci priprave dela ELAN, Begunje na Gorenjskem — ostanek denarja od venca za pokojnega Jožeta Cvenkja iz Podnarta — 7.500 din;
 - Zveza sindikatov Slovenije — občinski svet Radovljica — prispevek — 150.000 din;
 - Miroslav Noč, Lesce, Na trati 30 — namesto cvetja na grob Valerija Hraštar — 10.000 din;
 - Tone in Pavli Pintar, Jesenice, C. revolucije 5 — prispevek — 20.000 din;
 - Slavica Pogačnik, Jesenice, V. Svetina — namesto cvetja pokojni Ivanki Globočnik — 5.000 din;
 - Anica Bučar — odstopljeni denar OOS Jeklovlek ŽJ za cvetje pokojni sestri Slavki Bučar — 10.000 din.
- Skupna vsota zbranega denarja je v letošnjem letu 1.163.900 din. Delavci splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarja se zahvaljujejo za prispevke!
- Pridružite se tudi vi in prispevek namesto venca in ostanek grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in — na zbirni račun: SPLOŠNA BOLNICA 51530 - 603 - 31205, z navedbo: namesto venca in podobno.

Aglomeracija (foto: I. Kučina)

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Nagrajenci s pionirske fotorazstave

V okviru proslave ob dnevu žena bodo na osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela 5. marca ob 17. uri odprli razstavo najboljših fotografij, ki so jih pionirji poslali na razpis za letošnje občinsko fotorazstavo.

Na razpis za občinsko pionirsko razstavo fotografij za leto 1987 je fotografije poslalo 41 avtorjev iz šestih šolskih fotokrožkov. Žirija v sestavi Franc Črv, Adi Fink in Vojko Otovič je izmed 211 prispelih fotografij izbrala za najboljše posamezno fotografijo sliko Sebastijana Fona z OŠ Karavanških kurirjev NOB. Drugo mesto si delita Grega Alič z OŠ Karavanških kurirjev NOB in Damjan Hrovat z OŠ Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora. Na tretje mesto so se uvrstili Tomaž Nemec z osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice, Helena Konobelj z OŠ Karavan-

ških kurirjev NOB in Uroš Kozjek z OŠ Prežihov Voranc. Fotografije omenjenih avtorjev so bile nagrajene, diplomo za posamezno fotografijo pa je prejel Janez Korpič z OŠ Prežihov Voranc.

Za kolekcije treh fotografij so bili nagrajeni Polona Malenšek in Klavdija Tušar z OŠ Karavanških kurirjev NOB in Gregor Žgavc — OŠ Tone Čufar Jesenice. Diplome za svoje kolekcije so dobili še Bernard Prešeren, Tanja Justin in Andrej Muhar, vsi OŠ Karavanških kurirjev NOB.

Nagrada trgovskega podjetja Merkur za najboljšo fotografijo na temo iz otroškega življenja je prejel Janez Korpič — OŠ Prežihov Voranc za fotografijo Trojica. Za najbolj izvrstno fotografijo na temo žena in otrok pa je šolsko društvo Ježkov rod nagrajilo Polono Malenšek z osnovne šole Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela za fotografijo Pravljica.

Moja mama na delovnem mestu

Počitnice so. Pregarjam dolčas v svoji sobi. Le kaj naj počnem? Brskam po omari — in najdem karte. Pograbim jih in grem k mami. »Mami se greš kartat?« ... Pa ni nič od tega! Ona je utrujena. Seveda — moja mama je vsak večer utrujena. Le od česa? Ko je prišla iz službe, je samo skuhala, malo pospravila, likala in to je vse. Saj — noče se igrati z menoj... zoprnica! Grem pa spat in sploh ne vem, če bom šla jutri s stricem, ki mi je obljubil, da me bo peljal v »Iskro« gledat, kaj dela mama... kaj me pa briga!

Mamica na delovnem mestu

Delovno mesto moje mame je kar doma. Preden gremo v šolo, nam pregleda domače naloge, skuha zajtrk. Ko se vrnemo, nas že čaka kosilo na mizi.

Kdo nam bi opral perilo, pripravil in pošil obleke, ko bi kar prevečkrat ne sedela za šivalnim strojem?

Da bi ji olajšali delo, ji poskušamo včasih pomagati vsaj pri pomivanju posode, ob sobotah pa pri čiščenju stanovanja.

Starejše sestre imajo kar dogovoreno vrsto za pomivanje posode pa nedeljskih kosilih, da bi mami lahko odšla malo »na zrak«.

Še bi lahko pisal o svoji mami na delovnem mestu, čeprav nekateri mislijo, da ni zaposlena. Jaz vem, da je zaposlena od jutra do večera in da ne prejema nobenega dodatka za minulo delo, pa tudi do pokojnine ne bo upravičena.

Otroci bomo vedno hvaležni svoji mami za trud — s pridnostjo ji bomo priznali tudi njeno minulo delo in jo spoštovali do konca dni njenega življenja.

Robert Avsenik, 4. a.
OŠ Karavanških kurirjev NOB

Jerneja Jamnik, 4. a
OŠ Karavanških kurirjev NOB

Spominski pohod na Stol

Spominski pohod na Stol organizira planinsko društvo v spomin na bitko, ki je bila 20. februarja 1943. Tega pohoda sem se udeležil tretjič.

Prihajali smo pred osnovno šolo Karavanških kurirjev NOB. Tovariš Avsenak nam je pregledal opremo. Na pot smo odšli ob 9. uri. Čakal nas je težak vzpon do Valvazorjevega doma. Vreme je bilo slabo, saj je snežilo. K sreči je bila pot že shojena, da ni bilo treba gaziti po globokem snegu. Na poti smo se večkrat ustavili ter preobrekli premočeno obleko. Po dolgi in naporni hoji smo prispeli do doma. Tam smo se okrepčali s čajem, potem pa so nas poklicali k proslavi. Po kratkem govoru so zapeli pevci Žirovniške osnovne šole. Franc Konobelj — Slovenko je poudaril: »Zraven mene je padel primorski borec Jože Koder. Ležal je pri meni. Rekel sem mu: 'Nabij puško, tamle v belini neovirano hodi sovražnik!' A v tem trenutku je počil strel in Jože Koder se je zgrudil mrtev. Zadel ga je nemški ostrostrelec.«

Učencem, ki so bili na tem pohodu večkrat, je Ema Trojer podelila značke. Nazaj je bila pot lažja, zato smo tekli po hribu navzdol. Ker je bila pot neravna, smo padali v sneg. Vsi premočeni smo prišli na avtobusno postajo, od tam pa smo se odpeljali domov.

Tega pohoda se bom udeleževal, ker je zelo dobro organiziran, hkrati pa je lep spomin na bitko!

Blaž Višnar, 5.b
OŠ Tone Čufar Jesenice

OBISK VOJAŠKIH ŠOL V SARAJEVU IN RAJLOVCU

Poklici. Toliko različnih je. Vsak si lahko izbere svojega. Izbira je včasih tudi nepravilna. Zakaj? Več vzrokov je. Eden izmed njih je tudi ta, da šol, v katerih naj bi se šolali za nek določen poklic, ne poznamo dovolj dobro. V osnovnih šolah socialni delavci skrbijo za to, da bi učenci dobro spoznali možnosti nadaljnjega šolanja. Največkrat srednje šole organizirajo informativne dneve, če pa je šola predaleč, peljejo vse zainteresirane učence na ekskurzijo, kjer si šolo ogledajo in se seznaniš s šolanjem.

Na enem izmed takšnih ogledov smo bili tudi učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol iz jeseniške občine. Komisija za pridobivanje mladih v vojaške šole in obrambne poklice pri SZDL Jesenice je organizirala ekskurzijo v srednje vojaške šole v Sarajevu, kjer so nas gojenci in učitelji prekrasno sprejeli in nas seznanili z življenjem, delom in ugodnostmi vseh tistih, ki so se odločili za vojaški poklic v kopenski vojski.

Že med vojno so se osnovala manjše vojaške šole ali bolje rečeno tečajji, po vojni pa so se izobraževalne oblike za vojaške poklice močno razvile. Takrat so jih obiskovali borci, ki so že imeli izkušnje iz boja. Učili so se teorijo na podlagi prakse, sedaj pa je to ravno obratno.

Srednje vojaške šole so sicer »posejane« po vsej Jugoslaviji, ena naj-

večjih in najsodobnejših pa je srednja vojaška šola »Maršal Tito« v Sarajevu. To ni le ena šola, ampak kar center srednjih vojaških šol. Sestavljajo ga: kopenska, intendantska, finančna srednja šola ter vojni akademiji intendantske in kopenske smeri. Nekateri se šolajo tu le dve leti in gredo nato v katero drugo srednjo vojaško šolo kakšne druge smeri kopenske vojske, sprejemajo pa tudi dijake, ki so opravili že dva letnika srednjega usmerjenega izobraževanja. Veliko jih nadaljuje šolanje še naprej na akademiji, kjer po končanem šolanju postanejo mlajši oficirji.

Kdor se vpiše v srednjo vojaško šolo ima veliko ugodnosti in kar precej obveznosti do JLA. Vojaške šole je ustvaril delavski razred za svoje potrebe, zato je poskrbljeno za brezplačno šolanje kadrov v JLA (stroške moraš vrniti le, če sam zapustiš šolo). Obveznosti do JLA mora vsak izšolani vojak opraviti še enkrat več časa, kot je trajalo šolanje. Po tem času lahko JLA zapusti in se zaposli v civilni službi, lahko pa opravlja to delo do upokojitve. Opravljati vojaški poklic je zelo lepo delo, saj se ves čas pripravljáš, da boš branil svojo domovino. Ena izmed zanimivosti v tem poklicu je, da te v času služenja lahko premestijo največ šestkrat, seveda, če je to potrebno.

Čeprav so objekti že zelo stari, imajo gojenci teh šol vse možnosti

za odličen uspeh, ki ga v večini tud dosega, saj imajo zelo visok odstotek (čez 90%) uspešnih učencev. Ta uspeh se doseže samo z veseljem d učenja in dobrimi učnimi pripomočki. Teh pa imajo tukaj dovolj, saj imajo mnogo moderno opremljeni kabinetov in drugih potrebnih učil. Čeprav v vojski vlada velik red, s tudi na to da privaditi in uspešno razvijati svoje sposobnosti v prc stem času. Posebne ugodnosti pa imajo odlični učenci, (na primer iz hod v mesto vsak dan).

Z vsem tem smo se seznanili učenci ki smo obiskali ta vojaški center. Z nami pa so bile še naše tovarišice: Majda Pogačnik, Jožica Bergelj, Jena Bizjak, Potočnikova, Bernarda Graj, Božičeva, Kranjčeva, Ličo Golmajer, B. Križnar in Marjan Razboršek.

Z osnovne šole Kranjska gora j. bilo pet učencev, OŠ Mojstrana dva Tone Čufar šest, Koroška Bela dva Žirovnica eden in z moje osnovne šole Prežihov Voranc šest učencev. Večina je bilo fantov, med njimi pa s bili tudi dve dekleti, ki se zanimav za ta poklic.

Center srednjih vojaških šol v Sarajevu so nam razkazovali in o nje govem delu povedali vojaški uslužbenci in gojenci tega centra.

To je le nekaj iz življenja gojencev teh šol, naslednjič pa kaj več o vojaških letalskih šolah v Rajlovcu, ki s bile cilj tega potovanja. Jani

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Opozorilni list z naslednjimi podatki o pozitivni notranji okužbi namestijo na vhod v stavbe:

KONTAMINIRANO
10 c Gy/h
10. 12. 86 9,20

Mesta, na katerih merijo jakost sevanja, označijo z X, njihovo število pa se označi z X 1, X 2 itd.

Izvidniška ekipa prejme ukaz za radiološko-kemično in biološko izvidništvo v zaklonišču (na signal zračne nevarnosti tudi enote RBK zaščitne skupaj z ostalimi odidejo v zaklonišče).

KEMIČNO IZVIDNIŠTVO

Ko štab CZ dobi obvestilo, da je naseljeni kraj doživel kemični ali jedrski napad, takoj izda nalog za kemično izvidništvo. Vodja prouči naloge in se napoti peš ali z vozilom s svojo ekipo na teren.

Vodja kemične patrola v svojem poročilu natančno določi:

- podatke kemičnega napada (meje okuženosti, območje napada, čas napada in vrsto vojnih strupov),
- smer gibanja patrola in način označevanja okuženega terena objektov ter mesta zaznamovanja z zastavicami ali opozorilnimi tablama oziroma priročnimi sredstvi,
- katere proizvodne hale posebej označiti,
- zahtevo, ali obstoja notranja okužba objektov, v katerih se pripravlja in deli hrana, ter vzeti vzorec živil za kemijsko analizo,
- preveriti stanje razkuževalnih postaj, če so sposobne za delo,
- do kdaj končati izvidništvo in kje podati poročilo o njem.

Po ukazu za izvidništvo vodja patrola izda nalog, da izvidniki oblečejo gumijaste zaščitne kombinzone ter pripravijo vso ostalo zaščitno in materialno opremo. Izvidniki zaščitne maske in rokavice namestijo v zaščitni položaj. Po odhodu iz zaklonišča izvidnik št. 4 s kemičnim detektorjem preveri, če so v zraku vojni strupi. Nato se patrola pelje ali gre peš po določeni smeri in opravi ugotavljanje na mestih, ki jih določi vodja patrola.

SLAVKO TARMAN

7

Jedrski raziskovalci S tragiko ovenčani kralji naših dni

V Nemčiji sta razpravljala o tem teoretika Heisenberg in von Weizsäcker. Fiziki so se ukvarjali z verizno reakcijo in preudarjali o možnosti eksplozij. V Franciji sta se Joliot in naš rojak Savič pripravljala na merjenje sproščenih nevtronov, prav tako Fermi in Anderson na kolumbijski univerzi v New Yorku. Lord Rutherford, starosta jedrskih fizikov v Angliji, pa je izjavil: »Kdorkoli govori o tem, da bi se atomska energija sproščala v industrijskem merilu, razglašala neumnosti.«

Ta izrek pa je raziskovalec madžarskega rodu Szilarda tako dražil, da je premišljeval, kako bi mogel Rutherfordu dokazati njegovo nesmiselnost. Odselil se je na kolumbijsko univerzo. Tam je sklenil delovati skupaj s Fermijem. Vendar sta bila preveč različna. Fermi je bil teoretik in hkrati eksperimentalni fizik, Szilard pa samo teoretik. Prvi je ljubil delo v laboratoriju in menil je, da morajo pri fizičnem delu sodelovati vsi. Szilard

svojih moči ni tratil s poskusi. Fermi se je takemu sodelovanju odrekel in sam prevzel eksperimentalno delo, Szilard pa je deloval v ozadju.

Raziskovalci v izgnanstvu (Teller, Szilard, Fermi in ostali) so hitro spoznali pomembnost verizne reakcije in tehnične uporabe v vojaške namene. Treba je bilo preprečiti, da se nemški raziskovalci ne bi okristili z njihovimi objavami.

Svet je stopil na pot, polno skrbi...

Posebno dejaven pri akciji prostovoljne samocenzure objavljanja raziskovalnih dosežkov je bil prav emigrant Szilard. Svoboda menjava znanstvenih informacij je usahnula. Znanstveno ni bilo več ovir za uporabo jedrske energije.

Po besedah zgodovinarjev Hewletta in

Andersona je bil navdušeni Szilard »najboljši tedaj, kadar je lahko spodbujal druge raziskovalce k delovanju.« Vlogo nosilca jedrskega projekta je prevzel Fermi. Svoja praktična dognanja je posredoval admiraliteti ZDA. Obljubili so pomoč, za začetek pa namenili tisoč petsto dolarjev.

Tudi v Nemčiji so cepljenje urana poskusili vnovčiti čim dražje. Prof. Harteck in dr. Groth sta posredovala poslanico vladi. V njej sta omenjala učinkovitost jedrskih razstreliv. Dodan pa je bil tudi poziv na nemško narodno zavest, ki se je glasil: »Teža, ki jo tem raziskavam pripisujejo v Angliji in ZDA, kaže, da bo država, ki bi to prva uporabila, imela popolno premoč, ki ji je druge ne bodo mogle več vzeti.«

Tudi angleški naravoslovci so istočasno opozorili svojo vlado o najnovejših pridobitvah jedrske fizike. Profesor Lindemann je kot znanstveni svetovalec seznanil Churchill. Vendar se temu ni zdelo potrebno izdelati raziskovalnega programa, češ da ima oborožitveno raziskovanje prednostno nalogo.

Spomladi 1939, ko je Evropa lovila ravnotežje na robu nove vojne, so raziskovalci utirali pot razvoju jedrske bombe. Znanstveno podjetje je zaradi ogroženosti dobilo značaj politične in vojaške razsežnosti. Zaradi zaostrovanja političnih nasprotij je naraščala bojazen, da bi napredni svet prehiteli nemški raziskovalci.

Kolikor dalj je trajala vojna, toliko bolj se je raziskovalcem na strani zahodnih za-

veznikov krepil sum, da večina njihovih legov, ki so ostali v Nemčiji, sodeluje z nati in izdeluje nemško jedrsko bombo. Nemskim raziskovalcem je manjkala predstava o zunanem sovražniku. Za njih nevarno ni prihajala od zunaj, bila je že doma Nemčiji.

Bistveni napad samozvanih zastopnikov nemške fizike proti raziskovalcem židovst je bil v glavnem boj za osebne koristi, za sedanje stolic na univerzah. V institute so vtihotapljali lažni raziskovalci — vohuni sproti ovajali resne raziskovalce gestap. Čas Reicha je bil za znanost in raziskave č. suše. Nemško raziskovanje jedra, vnapre obremenjeno s križanjem pristojnosti, osebnimi ambicijami, različnostjo ciljev in prepletenostjo koristi, se je pričelo v slog velike opere. Spletke in protispletke so z kulisami ustvarile napetost, ki je počasi r. sla, se sprostila in izzvenela v porazu. Pole 1942 je bila možnost za izdelavo nemške j drske bombe že zamujena. Hitler nikdar pokazal večjega zanimanja za jedrsko borbo, ker ga ni navduševala misel, da bi zemlja spremenila v žarečo mizdo.

Ko je Hitler poleti 1940 porazil Franci in pregel britansko vojsko s celine, so zdramili tudi Američani. Oppenheimer, ki veljal za očeta atomske bombe, poudarja spominih: »Samocenzuro rezultatov in i spešno delo pri izdelavi atomske bombe podpirali predvsem evropski raziskova. Szilard, Wigner, Teller in Fermi.«

»Okvare« na dvigalih

Nič ne pomaga trkanje na našo vest, sklicevanje na stopnjo naše kulture, nič ne pomagajo ne prošnje in ne pozivi, naj se drugače obnašamo. Seveda znamo kritizirati. Nič ni dobro. Gospodarstvo je zanič, inflacija nas davi, vrednost dinarja pada. Mi ne, ampak drugi, širimo po domovini, družbi povzročajo škodo in za vse to so »krivi oni zgoraj«. Krivi so tudi za to, da se mi obnašamo do materialnih dobrin (predvsem družbenih) kot ... In zakaj vse to?

Zadnje čase je vrsta reklamacij na opravljanje servisne službe na dvigalih oz. na odpravljanje okvar. Res je, dvigala se kvarijo in verjetno se bodo s staranjem še bolj, kar pa ne pomeni, da jim moramo pri tem še sami krepko pomagati. Kako to počnemo, bodo pokazali naslednji konkretni primeri, v katerih vam bomo navedli nekaj najbolj značilnih »okvar« dvigal v stanovanjskih hišah v našem mestu.

— V mesecih oktober, november in december 1986, je serviser opravil mesečno več intervencij na dvigalu v stolpnici Titova 1a, ker dvigalo ni delovalo. Razlog »okvare«: nekdo je iz objestnosti, nagajivosti ali kaj vem iz kakšnega razloga na vrhu vrat vstavil kos lepenke med vrata in okvir vrat. Na ta način je preprečil, da bi prišlo do kontakta in seveda »okvara« je bila tu. Serviser se je nekajkrat pošteno spotil, preden je napako odkril. Pozneje je »okvaro« hitro odpravil. Moral se je napotiti peš iz prtiličja do vrha stolpnice od vrat do vrat dvigala in ugotoviti, kje je lepenka, jo odstraniti in stanovalec ni bilo več treba hoditi peš. V januarju 1987 takih »okvar« ni bilo. Upajmo, da jih tudi več ne bo!

— Serviser je opravil več takih intervencij zaradi istih razlogov tudi decembra 1986 in januarja 1987 v stolpnici na C. revolucije 2 a.

— Na Tavčarjevi 3b so neznanzi zložili vratno zapiralo s cigaretnimi ogorki ali čiki, žvečilnim gumijem in šibicami. Tudi tu so preprečili kontakt in seveda dvigalo ni delovalo. »Okvare« so se dogajale v novembru in decembru 1986 ter v januarju 1987. Serviser je zaradi tega moral večkrat intervenirati.

— Podobne »podvige« so neznanzi opravliali tudi v stolpnici na Titovi 41. Zapiralo so zložili tudi z okroglimi pepermint bonboni. Priročna sredstva iz Tavčarjeve 3b jim niso zadostovala. Serviser je pri zadnji intervenciji v februarju letos iz zapirala odstranil predmete v navzočnosti žene hišnika, da je videla in kon-

čno verjela, kakšne narave je bila »okvara«.

— Na c. m. Tita 39 snažilka, ali kdor pač čisti stopnišče, to verjetno opravi tako, da po hodniku polije vodo, ki potem pod vrati dvigala odteka v jašek in teče po stenah in napravah v jašku. Zaradi tega zarjavijo kontakti in dokler jih serviser ne očisti, dvigalo stoji. Do sedaj je bilo potrebnih več intervencij.

— Alergija na dvigala, posebej pa na svetila v kabini, je zlasti občutna Svetinovi 3b, saj jih nekdo lomi, krade žarnice ipd. Zaradi takih »okvar« je bilo že precej intervencij. Uporabniki dvigala so v kabini celo potrgali ultrapas, s katerim je bila kabina obložena.

— Pred približno tremi leti so bila znotraj in zunaj prelakirana dvigala v naslednjih objektih: Tavčarjeva 1a in 1b, 3b, 10c, Revolucije 1a in 1b, pa morda še kje. Vsakdo si lahko ogleda, kako ta dvigala izgledajo danes.

To je le nekaj primerov, kakšne »okvare« se pojavljajo na dvigalih. Nekaj okvar lahko pripišemo otrokom, za katere seveda odgovarjajo starši, nekaj pa je tudi takih, ki jih otroci niso mogli povzročiti, ker so mesta, kjer je povzročen zastoj, za otroke previsoka. To pomeni, da se tudi odrasli obnašajo huligansko in namenoma povzročajo zastoje.

Manjše škode nastajajo tako, da nepridipravi zažigajo kontaktne lučke, uničujejo ali kradejo signalne žarnice, pulijo iz komandnih tabel pozivne tipke, pljuvajo in urinirajo v kabini dvigala ter se sploh barbarško obnašajo do dvigal.

Na Tavčarjevi 8 je nekdo prebarval vse tipke s flomastrom. Ker so tipke zaščitene s prozornimi plastičnimi tulci, je moral porabiti kar precej časa, da mu je »umetnost« uspela. Odviti je moral vijake kontrolne table, odstraniti tablo, odstraniti pokrovčke oz. tulce, prebarval tipke in vse montirati nazaj. Zaradi tega posega okvare sicer ni bilo, le dvigalo je moralo precej časa mirovati. Vprašamo se, zakaj je to dobro in komu potrebno?

Nekateri stanujejo tudi v pritličju. V enem od objektov se je stanovalec neke sobote (precej časa je že od tega) vozil gor in dol. To je počel približno eno uro. Ker je bila sobota, so pač šle gospodinje po nakupih. Ko so se obložene vrnile, niso in niso mogle pričakati dvigala, ker je bilo zasledeno. Jezile so se, godrnjale in tudi preklinjale. Nekateri iz nižjih nadstropij so se tako otovorjene odpravile peš po stopnicah, starejše in tiste iz višjih nadstropij si tega niso upale storiti, končno pa so upale, da bo dvigalo vsak hip prosto.

Ko se je stanovalec le naveličal vožnje, je dvigalo v pritličju obstalo in možakar zrelih let je izstopil. Seveda so ga razkurjene ženske napadle in mu povedale nekaj krepkih. Možakar pa se ni nič razburjal. Mirno jim je rekel: »Stanarino plačujem kot vsi ostali, stanujem pa v pritličju. K stanarini pripada tudi dvigalo. In ker ga plačujem, se imam pravico tudi voziti. Ker med tednom nimam časa, se pač vozim ob sobotah«.

To ni vic, res je, čeprav bi sodilo v kakšno humoristično oddajo. Vendar če dobro premislimo, še smešno ni.

Taki smo, pa čeprav ne bi smeli biti. Za vse take primere in še za druge (predolgo bi bilo, če bi jih navedli), bi nas moralo biti sram. To so le primeri, ki so najbolj izraziti, čeprav se podobne stvari dogajajo skoraj povsod, z redkimi izjemami.

Serviser opravlja intervencije na podlagi telefonskega sporočila, da dvigalo v objektu ne dela. Navadno okvaro sporoči hišnik ali kakšen prizadeven član oz. predsednik hišnega sveta. Običajno pove, da dvigalo stoji in morda še, kje stoji, to pa je tudi vse. Serviser mora dvigalo usposobiti, da varno dela, pred tem pa seveda ugotoviti napako oz. okvaro. Problem je v tem, da nikogar od stanovalec ni takrat zaven, naša želja pa je in verjetno tudi želja stanovalec, da bi bil pri vsaki intervenciji nekdo od stanovalec navzoč. V zvezi s tem prosimo vse hišne svete, kjer imajo dvigala v hiši, da se dogovorijo, določijo in nam sporočijo, pri kateri osebi naj se naš serviser zgleda ob vsakokratni intervenciji na dvigalu, da bo pri odpravi okvare tudi navzoč. To bo v naše in vaše dobro. Taka dela vas precej stanejo in stroške morajo nositi tudi tisti, ki za omenjene »okvare« niso nič krivi.

Naš naslov je: DO KRES Jesenice, Industrijska 1 a.

FEDERL IZTOK

Dostojna oddolžitev narodnim herojem in revolucionarjem

Obdobje uređitev Spominskega parka in grobišča padlih med NOB si že dolga leta prizadeva, da bi kulturno obogatil nekdanje jeseniško pokopališče, sedaj Spominski park.

Že hortikulturna uređitev, za katero imata največ zaslug ing. Janez Pšenica in Hortikulturno društvo Jesenice, katerega uspešno vodi že dolga leta, je dala parku svojstven pečat in postal je priljubljen kraj za počitek Jesenčanov.

Gregor Velepčec in Jaka Torkar sta že nakazala idejno zasnovano uređitev parka in ko bo načrt pripravljen, bo tudi predstavljen. Da bi v tem letu naredili vsaj skromen korak naprej pri urejanju parka, smo se v odboru odločili, da se to leto oddolžimo spominu narodnih herojev Jožu Gregorčiču Gorenjcu, Matiji Verdniku Tomažu, Andreju Žvanu Borisu in Tončku Dežmanu.

Poleg tega, da so to naši pomembni revolucionarji in organizatorji narodnoosvobodilne borbe na Gorenjskem, so vsi štirje delali v jeseniški železarni, kjer so kovali svoj značaj in odločno vplivali na potek vstaje v letu 1941. Jože Gregorčič je pokopan v Radovljici skupaj z ostalimi padlimi borci z Lipniške planine, Matija Verdnik je pokopan v Svecah na Koroškem, kjer je v letih 1942 in 1943 oral ledino narodnoosvobodilnega boja. V domačem kraju sta pokopana le Andrej Žvan in Gorjah in Tonček Dežman v Lescach.

9. septembra letos bo 45 let, odkar je Jože Gregorčič kot komandant I. grupe partizanskih odredov Gorenjske padel v neenakem boju na Lipniški planini. Odbor je obravnaval in v načrt vključil idejo, da bi v parku postavili tudi doprsne kipe drugih pomembnih revolucionarjev in kulturnih mož.

Pomembno politično in kulturno vlogo v idejnem dviganju zavesti jeseniških delavcev železarjev je imel naš znani predvojni revolucionar, komunist in delavski pisatelj Tone Čufar. Odločili smo se, da v tem letu postavimo v park tudi njegov kip. 11. avgusta bo prav tako 45 let od takt, ko je Tone Čufar padel pod nemškimi streli v Št. Vidu pri Ljubljani. Ob italijanski predaji je po-

skušal pobegniti, pa mu to ni uspelo. Čufar je v tem parku tudi pokopan, poleg svojega brata Jožeta, ki je padel 1. maja 1942 na Mežakliji.

Odbor je na svoji zadnji razširjeni seji sklenil, da se akcije resno loti in je pri tem dobil podporo sindikata in borcev NOV Železarne, Zveze kulturnih organizacij in kulturne skupnosti občine. Posebno vzpodbudno je bilo zagotovilo ravnateljice osnovne šole Tone Čufar, da bodo v marcu izvedli nabiralno akcijo v njihovi šoli in tudi vseh šolah občine Jesenice, tudi v srednjih šolah. K akciji bodo povabili tudi mlade osnovnih šol Tone Čufar v Ljubljani in Mariboru.

Podpora akciji je zagotovil tudi predsednik Občinskega odbora ZZZB NOV. Sicer je to manjša akcija, ki pa bo zaradi podražitev gradbenega materiala — marmornati podstavki, zahtevala precejšnja finančna sredstva. Odbor pričakuje, da bodo njegovo pobudo družbene in politične organizacije tudi materialno podprle.

Sredstva, ki jih je odbor zbral dosedaj, so minimalna in ne bodo zadostala niti za pokritje stroškov za pripravo ustreznih načrtov. K sreči je Jaka Torkar po naročilu Železarne že pred leti naredil kipe narodnih herojev, manjka le še kip Toneta Čufarja. Vseh pet kipov je potrebno še viliti v bron.

Odbor pričakuje širšo družbeno podporo, vesel pa bo tudi prispevkov, ki so jih za to kulturno akcijo pripravljali dati občani Jesenic. V naslednjih letih bomo namreč dopolnili in obnovili tudi spominske kamne padlih borcev NOV in žrtve fašističnega terorja, zato bodo dodatna finančna sredstva še kako dobrodošla.

Odbor je prepričan, da bo akcija deležna vse podpore in da bo letošnja predvidena akcija izvedel do občinskega praznika, 1. avgusta.

Za odbor:
Franc Konobelj Slovenko

Letna delovna skupščina krajevnih organizacij ZB NOV Sava

V sredo, 18. februarja, je bila v prostorih doma Društva upokojencev Jesenice redna letna skupščina krajevnih organizacij ZB NOV Sava Jesenice, na kateri so pregledali opravljeno delo in sprejeli načrte za nadaljnje delo.

Prisotne borke in borce, vojaške vojne invalide in predstavnike drugih družbenopolitičnih organizacij je pozdravil predsednik odbora Karel Frančeskin. Predlagal je skupščini, da z enominutnim molkom počasti spomin na devet umrlih članov organizacije v preteklem letu.

Predsednik Frančeskin je v svojem poročilu najprej orisal sedanjo notranjo in zunanjo politično situacijo. Poudaril je, da je borčevska organizacija po sili narave vsako leto manjša po številu in da je zaradi starosti članov vsako leto manj zmožna prevzemati razna bremena. To naj ne bi pomenilo, da ničesar več ne zmore narediti. Potrebno je le, da v naši družbi prevzema take naloge, ki jih še vedno zmore, predvsem pa, da s svojo prisotnostjo v družbenopolitičnih in drugih organizacijah skrbi in opozarja, da ne bi prihajalo do anomalij ali izkrivljanja smeri naše socialistične poti. Zato je potrebno, da vsak član borčevske organizacije, če mu le dopušča zdravje, sodeluje v političnem in družbenem življenju, saj bo le tako lahko še vedno prispeval bogat delež svojih izkušenj, da se stanje ne bi poslabševalo. Z osebним zgledom, sodelovanjem in opozarjanjem na napake lahko marsikaj storijo, ne smejo pa se pridružiti tistim, ki ledno in povsod samo kritizirajo in v vsakem ukrepu naših oblasti vidijo le slabosti in prav vse želijo spremeniti v nekakšno apatično stanje in brezizhodnost. Člani ZB morajo razumeti, da od nekaterih sprememb v naši družbi mora priti, če hočemo hitrejši notranji razvoj, kar

pa je v mnogočem odvisno tudi od zunanjih vplivov. Da bi še bolj utrdili naše sodelovanje v mednarodnih okvirih, kaže podpreti predvidene ustavne spremembe, pa tudi spremembe zakona o združenem delu. Nekateri stvari se pač niso obnesle in jih ne kaže več upoštevati. Pravilno je treba razumeti tudi nekatera druga družbena dogajanja. Glede služenja civilnega vojaškega roka in drugih zadev s tega področja borci mislijo, da ne kaže slediti tistim, ki bi radi, da bi ostali brez naše armade, take, kot je sedaj.

To so samo nekatere stvari, o katerih morajo imeti borci jasna stališča. Svoje moči morajo močnejše usmeriti k odpravljanju napak v naši družbi tako, da nanje pokažejo. Teh napak in nepravilnosti je v našem gospodarskem in družbenem življenju kar preveč. Kaj vse se dogaja v nekaterih TOZDI! Izplačujejo si OD iz dohodka, ki ga niso ustvarili z delom. Daleč prekoračujejo osebne dohodke, dnevnice ter osebno in skupno porabo. Taki pojavi v naši občini bi borce morali še posebej zanimati. Še vedno preveč ljudi brez pravega dela sedi po pisarnah, vse več jih beži na stoličke v banke, sise, občino in zavarovalnice. Prav v tem je srž naglega upadanja standarda, vrednosti dinarja, slabe produktivnosti, ki ji botruje marsikaj slaba tehnologija, brezidejnost in nedisciplina. Med delovnim časom je preveč ljudi v raznih bifejih, po trgovinah in podobno. Premnoge tudi manjše investicije niso zadosti proučene, inovacijam in racionalizacijam na žalost marsikje posvečamo pre-

malo pozornosti. O tem in vsem drugem naj z vso resnostjo spregovorijo delavci v silih, bankah in drugod. Zaposlovanje mladih je resnično velik problem. Še vedno lažje najde zaposlitev tisti, ki ima starše z dobrimi poznanstvi. Merilo za zaposlovanje mladih naj bi bilo znanje, ne pa razna poznanstva, protekcija, pa celo darila in podobno. Predsednik Frančeskin je poudaril, da je v naši družbi še veliko problemov in odprtih vprašanj. Borci in vojaški vojni invalidi zahtevajo od občinske borčevske organizacije, da jih bolj kot doslej seznanja z občinskimi problemi, da bi tudi borci lahko pravočasno povedali svoje mnenje, ki naj se v prihodnje upošteva bolj kot doslej. Borci, zlasti tisti, ki jim zdravje dopušča, naj še naprej aktivno sodelujejo v družbenopolitičnih organizacijah in drugod in naj ne dopustijo, da bi kdo blatil ali se okoriščal s težko pridobljenimi pridobitvami v naši družbi. Borci morajo jasno povedati, kaj je prav in kaj ne.

Organizacijsko poročilo je podal tajnik Ciril Šoberl. V preteklem letu je prenehala delovati samostojna organizacija vojaških vojnih invalidov, v katero so bili vključeni borci invalidi in družinski člani — upravičenci po umrlem invalidu. To so vdove borcev invalidov, ki jih do sedaj niso vodili v evidenci. Tudi zaradi nekaterih doselitev oziroma odselitev je v tem času vključenih v organizacijo 124 borcev, vojaških vojnih invalidov in družinskih upravičencev ter še en borec za severno mejo. Skupno 125 članov. Delo in življenje organizacije je v preteklem letu vodil 13-članski odbor. Vse delo pa je nadzoroval 3-članski nadzorni odbor. Izvršni odbor se je sestajal redno enkrat mesečno. Organizacijska vprašanja je reševal dovolj ažurno, premalo pa je organizacija sodelovala v gospodarskem in političnem življenju krajevnih skupnosti. To pa je posledica slabe aktivnosti vseh družbenopolitičnih organizacij in sveta krajevnih skupnosti. Borec ni vseeno, kako je življenje v krajevni skupnosti organizirano. Ne morejo in ne smejo dovoliti, da upravne službe in SIS po svoje upravljajo mimo stališč in interesov občanov in njihovih delegatov. V delo DPO, društev in organov krajevnih skupnosti in občine je

vključeno 28 borcev, od katerih imajo posamezni tudi več zadolžitev. Prav toliko je še članov ZK, kar pomeni le 22 %. Nizko število članov ZK med borci ni značilnost le naše krajevnih organizacije, temveč tudi občine in v medobčinskem merilu. Na tako stanje v organizaciji ZZZB NOV so nenehno opozarjali vodstva ZK. Borci z izstopom iz vrst ZK niso postali nasprotniki partije in v NOB pridobljenih ciljev in so še vedno trdno za ohranjanje in uveljavljanje avtonomskih načel.

Komisija za socialnozdravstvena vprašanja sproti rešuje probleme, saj precejšen del borcev kljub doprinosu v NOB in polni delovni dobi s pokojnino živi na robu socialne varnosti in zaradi starosti in slabega zdravja potrebuje finančno in drugo pomoč.

Tudi sodelovanje s šolami ni več tako živahno kot nekoč. Preveč čakajo na pobude šole. V prihodnje bodo morali sami iskati stike in pomagati mentorjem pri sestavi in izvajanju učnih programov na temo NOB. Da bi ohranili in obujali spomine na pomembnejše dogodke iz NOB, so organizirane različne prireditve, pohodi in proslave. Vse manifestacije pa so preveč borčevske. Zato morajo najti način, kako pritegniti širši krog krajanov, predvsem pa mladino, ki bo morala tradicije ohranjati tudi v prihodnje. V preteklem letu je bil podpisan družbeni dogovor o trajnem varstvu spomenikov in spominskih obeležjih v naši občini. Podpisniki so tudi krajevne skupnosti, ki naj bi z delovnimi organizacijami, društvi, šolami sklenile pogodbe o rednem vzdrževanju spomenikov in obeležij na svojem območju. Nekateri krajevne skupnosti so to že dokončno uredile. Žal v krajevni skupnosti Sava še niso popisali obeležij. Naloga odbora bi bila, da letos skupaj s krajevno skupnostjo to izpelje.

V imenu skupščine krajevnih skupnosti Sava je skupščino pozdravil Franc Talar, ki je dejal, da nas določeni problemi tarejo zato, ker smo premalo aktivni. Pri nas se vse premalo dela, ne najdemo pa tudi skupnega jezika za reševanje raznih problemov. Krajevne skupnosti, od koder bi dejansko moralo izvirati vse, so odrinjele. Vse delo naj bi po mnenju nekaterih reševala občina. Ker

je bilo veliko vprašanj o priznavalnih, je Ciril Šoberl obširno razložil, kdo je upravičen do priznavalnine in drugih pomoči. Izraženo je bilo nezadovoljstvo, da moramo borce deliti socialno pomoč. Nizke so tudi pokojnine železarjev. Zvone Labura je povedal, da bo do željenih sprememb prišlo težko, ker Železarna ni plačevala določene dajatve. Za uređitev pokojnin se bori tudi društvo upokojencev, ki je zahtevalo tudi razgovor s predstavniki Železarne.

Izražena je bila zaskrbljenost zaradi nevdzdrževanja spomenikov in obeležij. Maks Dimnik je postavil vprašanje glede postavljanja kipov narodnih herojev v spominskem parku. V preteklem letu so bile večkrat izrečene pritožbe na nezadovoljivo delo in odnose do borcev v zdravstvenem dispanzerju za borce. Delo in odnosi so se sedaj izboljšali po zaslugi občinskega odbora ZZZB. Pohvaljena je bila organizacija pogrebniških svedčanstev borcev, predlagano je bilo, da naj bi v primeru, da na pogrebu ni godbe, glasbo predvajali preko zvočnikov.

Na podlagi poročil in razprave je delovni predsednik sklenil razpravo z ugotovitvijo, da je najpomembnejše, da se vsi borci zavedajo svojih nalog in naj se aktivno vključijo v reševanje naših problemov. Naloge za letošnje leto bi bile:

— vzdrževanje spominskih obeležij; tudi krajevna skupnost mora izpolniti obveznosti iz podpisanega sporazuma,

— pregledati socialno stanje borcev in se aktivneje reševati oblike pomoči,

— preprečevati poskuse zmanjševanja pravic borcev, o določenih problemih, uspehih ali napakah pa morajo obveščati tudi RO ZZZB NOV.

Ker se je sedanji tajnik Ciril Šoberl odselil iz krajevnih skupnosti Sava, je bil za tajnika organizacije ZZZB NOV Sava izvoljen Miha Noč. Cirilu Šoberlu so za njegovo večletno delo v odboru skupščine izrekli priznanje.

Sprejet je bil tudi odlok o višini članarine (480 din) ter o prispevku 2.000 din za postavitev spomenika Rudolfu Maistru.

Člani so se po skupščini združili še dalj časa v prijetnem razgovoru. Franjo Ropret

Posvet o filmski vzgoji, filmskih krožkih ...

Filmska skupina ODEON Jesenice je v sodelovanju z Vzgojnoizobraževalnim zavodom Jesenice in kino krožkom osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela v sredo, 18. februarja, organizirala posvet o filmski vzgoji, ki ga je vodila predsednica filmsko vzgojnih delavcev Slovenije Metka Morovič. Čeprav je okrog dvajset udeležencev posveta, predvsem predstavnikov šol, odhajalo s posveta z dokaj mešanimi občutki, je posvet dal številne pobude in odprl različne možnosti za boljše in bolj organizirano delo pri filmski vzgoji v šolah, pa tudi izven.

Za uvod v posvet so člani kino krožka osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela, ki deluje pod mentorstvom Branka Alta, predstavili štiri filme, ki so jih posneli v zadnjih letih, in sicer: Najstniška ljubezen, Vintgar, Nekoč ni bilo tako in Zločin in poželjenje. Ta krožek je poznan tudi v širšem slovenskem prostoru in od drugih podobnih krožkov nekoliko odstopa po tem, ker se loteva bolj igranih filmov ali kombinacije igranih — dokumentarnih, medtem ko v drugih krožkih prevladujejo bolj animirani ali dokumentarni filmi. Vsekakor se v tovrstni dejavnosti izraža ustvarjalnost mladih ob hkratni krepitvi čuta do lepega, seveda ob spoznavanju vseh dimenzij filmskega medija. Zanimivost tega krožka je povezanost mladih, ki so že zapustili šolo, s krožkom in njegovo dejavnostjo. Motive za delo v krožku so na posvetu osvetlili tudi nekateri prisotni člani krožka.

Ob tem uvodu je bila zanimiva že prva ugotovitev, da je takih krožkov, ki so ena od oblik »vzgoje za film in ob filmu« na Gorenjskem malo, medtem ko kljub pobudam filmsko vzgojnih delavcev filmsko-vzgojne dejavnosti skorajda ni. Kje je torej ovira, da filmska vzgoja ni zaživela, čeprav je v učnem načrtu in da se filmski krožki po šolah počasi razvijajo? Odgovora na to na posvetu ni bilo, vendar je bilo iz pogovora moč izluščiti več vzrokov, od zagretosti vodstev šol in pedagogov za to, do pomanjkanja mentorjev in materialnih pogojev in ne nazadnje od ka-

drovske priprave pedagogov. Seveda so tudi možnosti za to v šolah, ki imajo lastne sodobno opremljene kino dvorane povsem drugačne kot v šolah, ki tega nimajo in so vezane na kino dvorane kino podjetja. Zato je v takih primerih potrebno širše sodelovanje med šolami, zvezo kulturnih organizacij, delavsko univerzo in kino podjetjem.

V pogovoru so bili navedeni številni primeri zelo uspešne in organizirane filmske vzgoje v nekaterih slovenskih krajih oziroma šolah. Med uspešne oblike sodijo filmski abonmaji, ki jih spremljajo filmski listi in razgovori pred in po filmih, ki so izbrani za vse stopnje učencev osnovne šole. Podobna tej obliki so filmska gledališča, ki pa zahtevajo ustrezno programsko vodstvo in seveda tudi moderatorja, ki bo po predvajnem filmu vodil tudi debato za tiste, ki to želijo.

V srednjih šolah so zanimivi debatni klubi, katerih člani si prostovoljno ogledajo dogovorjen film in potem o njem debatirajo. Nove razsežnosti tovrstne vzgoje daje tudi video tehnika, ki omogoča, da se film posname in pri filmski vzgoji predvaja v razredu, česar se poslužujejo tudi v Centru srednjega usmerjenega izobraževanja na Jesenicah. Možnosti za bolj organizirano in poglobljeno filmsko vzgojo dajejo tudi šolski kulturni dnevi, ki jih marsikje že zelo programsko koristijo v te namene.

Poleg zagretosti pedagogov, ki imajo učne načrte in ustrezno literaturo, je pomembno tudi sodelovanje s starši. Za to so najprimernejši ro-

diteljski sestanki, katerim bi morali dati tudi več pedagoško-vzgojne vsebine, da bi starši oziroma družina bolj sodelovala pri vzgojnoizobraževalnih prizadevanjih šol.

Na posvetu je bilo poudarjeno, da film kot najbolj množično komunikacijsko sredstvo v sedanjem času in ob sedanjem razvoju komunikacijskih sredstev pomembno vpliva na človekovo življenje in njegove navede, predvsem pri oblikovanju mladega človeka. Zanj je film okno v svet, skozi katerega se mu odpira širok pogled v življenje in svet. Toda film mu ne omogoča samo širjenja spoznanj in vednosti o svetu in življenju, temveč tudi močno vpliva na njegovo čustveno — vedenjsko sfero. Vpliv filma na oblikovanje mlade osebnosti je lahko pozitiven ali negativen, najsibo da gre za vpliv celotne vsebine filma ali samo posameznih oseb v filmu. Moč in značaj vpliva na mladega človeka sta seveda odvisna od samega mladega človeka, od njegove pravilne vzgoje in v prvi vrsti od pomoči, da pride do pravih in trdnih osnov za vrednotenje stvari in pojavov v življenju in svetu in ne nazadnje od nivoja njegove filmske kulture. To dejansko pomeni, da je, oziroma bi vsaj morala biti filmska vzgoja sestavni del vzgojnih prizadevanj vzgojnoizobraževalnih organizacij.

Posvet je nakazal velike razsežnosti problematike filmske vzgoje in številna odprta vprašanja, o katerih bi bilo potrebno še govoriti in poiskati ustrezne odgovore. Gre za vzgojo celovite mlade osebnosti, pri čemer je filmska vzgoja le eno izmed področij, zato je ne bi smeli niti podcenjevati niti precenjevati. Kljub mnogim nedorečenostim je bil posvet koristen in prav bi bilo, da bi ob spoznavanju amaterske filmske ustvarjalnosti v občini s takimi in podobnimi posveti o filmu in filmski vzgoji nadaljevali.

Vpis učencev v I. letnik Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice

Smo le nekaj trenutkov pred odločitvijo, kam po končani osnovni šoli. Kakšno si bomo začetli pot za jutrišnje življenje. Kakšne so možnosti, kakšne so želje posameznika in njegove bližnje okolice. To so vprašanja mladih, ko zapuščajo osnovno šolo. To je misel, ki grize in ne da spati. Ali se bom pravilno odločil? Ali bom zmogel program, v katerega se nameravam vpisati. Ali bom dosegel zastavljeni cilj, ki mi je v tem trenutku edini za prihodnje življenje? Odločitev je težka. Ni pa tudi tako problematična, da bi bilo vse izgubljeno že takoj v začetku, če se slučajno ne vpišes v program, ki je človeku pisan na »kožo«, kot temu rečemo. V vsakem programu, kot tudi v vsaki usmeritvi, je veliko del in nalog, ki jih opravi človek v korist družbe in v svoje zadovoljstvo.

Da se učenci odločajo za posamezno usmeritev, danes vpliva veliko dejavnikov. Eden od njih je zahtevnost programa in vrsta strokovnih predmetov, ki jih dajejo usmeritve prihodnjega. Glede na predmete v posameznem programu se učenci odločajo po svojih nagnjenjih, ki so jih imeli že v osnovni šoli.

Letošnja novost bo, da se učenec že ob vpisu odloči, na kateri usmeritvi in zahtevnostni stopnji se bo šolal. To je slabša stran novega sistema. Dana pa bo možnost, da bo vsak učenec lahko v prvem letniku ali po koncu prvega letnika prestopil iz ene zahtevnostne stopnje v drugo, glede na njegov učni uspeh. Ne bo pa mogoče prestopiti iz usmeritve v usmeritev, kot je bilo to v sedanjem sistemu. Po novem bo moral učenec, ki prestopa iz usmeritve v usmeritev, opravljati dopolnilne izpite iz predmetov, ki jih ni v programu usmeritve, v katero prestopa.

Drugi pomemben dejavnik je zaposlitev. Za tiste, ki se niso opredelili za točno določeno usmeritev, je iz-

bira veliko lažja in se bodo po vsej verjetnosti vpisali v usmeritev, ki jim nudi možnost boljše in hitreje zaposlitve. Na ta način si bodo lahko že med šolanjem pridobili tudi kadrovske štipendije, kar bo velika pomoč njemu in njegovi družini.

Tretji in v današnjem času, kot kažejo analize, vedno bolj pomemben dejavnik, je bližina šole. Vedno več osnovnošolcev se odloča za šolanje v najbližji šoli. Bivanje v kraju šolanja ne pomeni samo, da je učenec od doma, temveč je tudi velik materialni izdelek. Prav zato se vse občine krčevito upirajo združevanju usmeritev v večjih centrih in ukinjanju šol ali usmeritev v manjših krajih. Odziv učencev iz občine je večji, čim bolj je šola oddaljena od občine, ker se manj učencev po končanem šolanju vrača v svoj kraj.

Zaradi naštetih vzrokov in lege občine Jesenice in Radovljica, kamor je usmerjen naš Center, imamo šest usmeritev, ki večini učencev omogočajo, da dobijo izobrazbo, ki jim bo potrebna pri njihovem delu.

Za šolsko leto 1987/88 razpisujemo naslednje usmeritve in programe:

Usmeritev	Program	Učencev za mlad. odrasli	
Elektrotehniška (disloc. Iskra Kranj)	Elektroenergetika (SR)	30	
Strojništvo	Pridobiv. in predelava kovin (SKR)	60	60
	Obdelovalec kovin (SKR-P) šp. šro učencev		
	Strojništvo (kovinarstvo) IV. in V. stop. (SR) obratni strojni tehnik (NAD)	120	30
			30
Metalurgija	Metalurgija (SR)	30	30
	Obratni metal. tehnik (NAD)		30
Zdravstvena	Zdravstvena (SR)	30	
Družbenoslovna	Družboslov.-jezikoslovna (SR)	60	
Naravoslovno-matem.	Narav. mat. dej. (SR)	30	
Skupaj		360	180

Iz letošnjih namer učencev, ki smo jih dobili iz osnovnih šol, bo vpis učencev zelo različen in bo popolnoma nasproten od lanskega leta. Potrebe po elektroenergetiki (elektrikarjih) bodo večje. Nove investicije (karavanski predor, elektrojeklarne, več hotelov in drugih industrijskih objektov) bodo potrebovali veliko teh poklicev za nemoteno delo. Elektroenergetiki bodo čez tri in štiri leta iskani poklici, za katere se bodo potegovala delovna organizacija.

Naravoslovno-matematična usmeritev je program, iz katerega so najbolj široko odprta vrata na fakultete, ne glede na usmeritev. To je program, ki daje največ naravoslovnih znanj. Večina učencev iz tega programa se odloči za nadaljevanje študija. V zadnjem času vse več učencev v tem programu dobiva kadrovske štipendije. Tako postaja ta program zanimiv za učence tudi s te strani. Edini pogoj pri tej kadrovski štipendiji je, da učenec po končani srednji šoli nadaljuje študij v usmeritvi, ki je zanimiva za delovno organizacijo, ki ga štipendira.

Metalurška usmeritev je tista, ki ima prizvok težkega dela v slabih delovnih pogojih. Ta poklic, ki je predvsem pete zahtevnostne stopnje, bo

z novo jeklarno dobil popolnoma nova dela in naloge. Celotno delo bo računalniško vodeno in v največji meri avtomatizirano. Delavec metalurg bo upravljalce strojev in naprav. Pri tem bo imel veliko večjo odgovornost za kvaliteto izdelka in za uporabo surovin in energije. Stari jeklarji (martinarji) in plavžarji bodo samo še preteklost, brez katere pa ne bi bilo današnjih elektro peči.

Možnosti za štipendije v tej usmeritvi so velike. Dobri učenci bodo vedno dobili štipendije za nadaljevanje študija na višji ali visoki stopnji metalurške fakultete.

Za strojno usmeritev razpisujemo največje število učnih mest, ker je za to usmeritev tudi največ zanimanja. Možnosti za zaposlitev po končani šoli in za študij na fakulteti in kadrovske štipendije so zelo dobre.

Največji problem glede kadrovskih štipendij predstavljata družboslovna in zdravstvena usmeritev, ker kadrovskih štipendij praktično ni. Čeprav tak kader tudi potrebuje, nobena delovna organizacija ne razpisuje štipendij. Do teh učencev se obnašamo mačehovski in mislim, da je to zelo krivično do delavcev v teh usmeritvah, ki so tej družbi še kako potrebni. V zelo kratkem času bomo imeli pomanjkanje zdravstvenih delavcev s srednjo izobrazbo. Zavedati bi se morali, da te kadre dobimo s štiriletno šolo in da nanj lahko računamo šele v letu 1991.

Kako se bodo odločali učenci in kakšno usmerjanje in preusmerjanje bo potrebno, da se bodo učenci usmerili po usmeritvah, ki bodo primerne gospodarstvu tega kraja in v čim večje zadovoljstvo učencev, je odvisno od skrbne presoje učencev, njihovih staršev in nas usmerjevalcev.

Učenec naj bi se vpisal v program in zahtevnostno stopnjo, ki mu odgovarja glede na njegove sposobnosti in ne le na njegove želje. Uspeh v osnovni šoli je eden od najboljših pokazateljev sposobnosti posameznika, zato se ravnajmo po njem. Zadovaljni bomo vsi.

SG

Tradicionalna razstava ročnih del za 8. marec

Jutri, v petek, 6. marca, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli že tradicionalno izbrano razstavo ročnih del članic odseka ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice v počastitev osmega marca — mednarodnega dneva žensk. Letošnja razstava, ki jo bodo odprli s krajšim koncertom ženskega pevskega zbora Milko Škoberne Jesenice, ima naslov Belo vezenje in kvačkanje nekdanj in danes.

Članice odseka ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice se letos že petnajstič predstavljajo s svojimi izdelki, izdelanimi po dogovorjenem programu, ki predvsem vključuje obnavljanje in ohranjanje posebnih zvrsti ljudske ustvarjalnosti na Slovenskem. Odsek, ki je v času svojega delovanja združeval prek šestdeset članic, od dijakin do upokojenk, v svoji programski usmeritvi namenja posebno pozornost obnavljanju in ohranjanju ljudskega izročila, kot del prizadevanj za ohranjanje naše kulturne dediščine. V ta namen je odsek organiziral tečaje vezenja, kvačkanja, klekljanja, tkanja in modernejših tehnik; odziv nanje je bil zelo dober. Svoje izdelke članice po strogi estetski in izvirni selekciji vsako leto predstavijo ob 8. marcu — mednarodnem dnevu žensk.

Za letošnjo razstavo so članice odseka s svojimi izdelki posegle daleč v zgodovino, v 18. stoletje, za katerega se iz zgodovinskih virov ve, da so ponekod ženske in moški že nosili nekatera, predvsem praznina oblačila in dodatke k noši, okrašene z ročnim vezenjem in kvačkanimi čipkami. V istem času so začeli uporabljati tudi

že različno vezeno in s čipkami okrašeno stanovanjsko in drugo opremo. Še zlasti nas na to spominjajo avbe, peče, zvijače, čelni trakovi, predpasniki, žensko spodnje perilo, moške srajce, krstna oprema, rjuhe, prevleke za blazine, pregrinjala, brisače, namizni prtji, stenski prtji itd. Z bolj ali manj bogatimi vzorci in čipkami so skušali njihovi lastniki poudariti estetski izgled oblačil, stanovanj, ob posebnih priložnostih pa tudi razne opreme (nevestina bala, krstna oprema in podobno).

Ročno belo vezenje je dokaj zahtevno in natančno delo, ki so ga v sedanjem času izpodrinili moderni stroji in je zato skoraj pozabljeno. Zato članice odseka zaslužijo priznanje in zahvalo, da so se ga ponovno lotile in tako spet prispevale k ohranjanju dela naše slovenske kulturne dediščine.

S svojimi izdelki se na petnajsti razstavi predstavljajo: Danica BERNARD, Pika ČOP, Kati ČUŠIN, Nada DRAGOJEVIČ, Ema DROBNIČ, Ivanka JELOVČAN, Marica JEZERŠEK, Anica KALAN, Francka KOVAČIČ, Helena Kramar, Ivanka LORENČIČ, Zinka MAREŠ, Marija MRAK, Rozka OSREDKAR, Fanika

PODLIPNIK, Slava RAZINGER, Vida ROBIČ, Silva SAKSIDA, Rozka SARAČEVIČ, Erika STANA, Pavli SKRT, Irma ŠČERBIČ, Zofka ŠKULJ, Gilda TRATNIK, Milena TEPINA, Metka URBANC in Gusti VIDIC.

Razstava belo vezenje in kvačkanje nekdanj in danes bo odprta do vključno 18. marca izjemoma vsak dan od 9. do 19. ure.

ŽELEZAR

Dopisujte

ŽELEZAR

Uspela »Svinjska glava«

Pust se tudi letos ni iznevil. V Črnem vrhu je veseljal že 21. leto zapored. Pustno smučarsko tekmovalstvo za trofejo »Svinjska glava« je v nedeljo, 1. marca, dopoldne privabilo v Črni vrh skoraj tisoč gledalcev, ki jim zanesljivo ni bilo žal truda, saj jih je nagradilo še prijetno sončno in toplo vreme. Da o pustnih maskah in duhovitem Koširjevem komentiranju sploh ne govorimo.

Začelo se je kot ponavadi s pozdravom novega župana pustne občine Španov vrh Rafaela Šoberla, ki je obljubil, da se bo »dajal« predvsem za gospodarski razvoj občine. Zato bo odprl lastni Free shop, mark ne bo manjkalo — tistih poštinih in še predvsem rabljenih — uvedel bo letno valuto — menda naj bi se imenovala jugorubelj — in menjava denarja sploh

ne bo kaznivo dejanje, če ga boš zamenjal za pijačo.

Potem se je začelo. Najprej najmlajše maske, bilo jih je preko 20 — klovnov, kraljic, muckov, škrtov in lovev. Vsi so bili prikupne maskare in za vse je organizator pripravil darila. Za njimi pa so se po progi spustile odrasle maske, ki so se potegovala za trofejo in pravo, lepo zaplenjeno svinjsko glavo, pa seveda tudi za čimboljšo oceno svoje maske in nagrado. Najprej je skozi cilj prišel Franci Košir, ki se tudi letos ni iznevil hokeju, za Olimpijo pa prinesel venec z črnim žalnim trakom. Ko je zavzel svoje mesto za mikrofonom, se je za njim zvrstilo še 21 mask. Veliko je bilo mask na športno temo, v ospredju so bila ekološka gibanja, iz komaj začetega rova karavanskega predora sta prišla jamska človeka, prire-

ditev sta družno obiskala Reagan in Gorbacov, prvič po reorganizaciji sta se javno predstavila železarska TOZD okrogli in ploščati program, katerima se je vsilil še svinjski program, predstavljen je bil virus jugoslovanskega AIDS - a, ki pa je neprimerno večji od uradno ugotovljenega — Administracija, Inflacija, Devalvacija, Stabilizacija. Vsem se je pridružila še pravljica Rdeča kapica, pa smučar iz Rovt v opremi, ki jo je ob sedanjih draginjah še mogoče kupiti, robot surfar s Havajev in drugi. Vsaka maska je bila zanimiva in nič lahko ni bilo ocenjevalcem, da so izbrali in nagradili najboljše. Med posameznimi maskami si je prvo nagrado prislužil Janko Pirc za masko kitajskega taksista, ki bo menda sedaj vozil po bregh Španovega vrha — če žičnica ne bo delala. Med kolektivnimi maskami je dobil prvo nagrado Niko Brejc s prijatelji, ki so predstavili nov upravni odbor kluba

Svinjska glava, pri tem pa zagrešili isto napako, da so kar po svoje delili nagrade.

Letošnje nagrade pa so bile vendar skrbneje pripravljene in tudi razdeljene kar najbolj pošteno. Še posebno pomembno pa je, da je vsaka izmed 37 mask, kolikor jih je sodelovalo, dobila vredno darilo.

In še zmagovalca letošnjega pustno smučarskega tekmovanja za trofejo »Svinjska glava«: to sta bila Franc Pristop — Luka in Franci Koblar, ki sta predstavila družinski tandem Krešo in Rok Petrovič. Slednji žal tudi povsem strokovno in »iz knjige« postavljene slalomске proge ni uspel izpeljati brez napake.

Organizator letošnje pustne prireditve v Črnem vrhu se najlepše zahvaljuje vsem OZD in posameznikom, ki so z darili in prispevki pomagali izpeljati prireditve.

IZBRANA PESEM

FRANK O'HARA

KORAK OD NJIH

Časje za kosilo, pa se odpravim na sprehod med živopisne takstje. Najprej po pločniku, kjer delavci pitajo svoje zamazane lesketave torze s sendviči in kokakolo, na glavah jim tičijo rumene čelade. Varujejo jih pred padajočimi opekami, tako si mislim. Potem po aveniji, kjer krila frfotajo nad petami in jih poganja kvišku nad rešetkami. Sonce pripeka, a takšnji mešajo zrak. Opazujem barantanje za ročne ure. V žaganju se igrajo mačke.

Pa naprej na Times Square, kjer mi izvesek puha dim nad glavo, še višje živahno curlija voda. Med vrati se poslanja črnc z zobotrebem, lenobno mahaje. Plavalasa koristka tlesne z jezikom: on se nasmehe in si podrgne brado. Nenadoma nastane peklenski hrup: ura je 12.40 nekega četrtka.

Neonska luč je podnevi veliko zadovoljstvo, kot bi napisal Edwin Denby, kar pa so tudi navadne žarnice. Na JULIJINEM OGLU se ustavim za sendvič s sirom. Giulietta Massina, žena Federica Fellinija, e bell'attrice. In čokoladni slad. Gospa v lističem krznu na tak dan posadi svojega pudla v taksi.

Na aveniji je danes nekaj Portoricanov, zaradi katerih je čudovita in topla. Naprej je pobralo Bunnyja, potem Johna Latoucha, nazadnje Jacksona Pollocka. A mar je zemlja tako bogata z njimi, kot je bilo življenje? In tako si prigriznil in zdaj stopaš mimo revij z nagicami in plakati za bikoborbo in manhattanskega skladišča, ki ga bojo v kratkem podrli. Včasih sem bil prepričan, da je v njem Razstava orožja.

Časa soka papaje in nazaj na delo. Srce imam v žepu, to so pesmi Pierra Reverdyja.

Iz antologije ameriške poezije 20. stoletja

Izbral Milodar Zevnik

Edo Torkar

LEŽIM OB SAVI

Ves dan sem se brez upa na zmago spoprijemal s pisanjem in ko sem zvečer jenjal, so mi bili možgani kot ovita cunja, glava pa težka kot stot. Prekrižal sem roke na pokrovu pisalnega stroja in zadremal. V polnu so se mi prikazala belo prepleskana vrata, ki so se sama od sebe odpirala in zapirala. Potem sem videl samega sebe, kako brskam po škatli s fotografijami. Ena izmed fotografij je prikazovala punčko, ki se vozi s pni kolesom po trgu. Vozila se je v smeraj širših krogih, dokler ni izginila s slike in je ostal trg prazen. Pregledal sem še vse druge fotografije v škatli, punčke s pontijem pa nisem našel nikjer več. Kam se je odpeljala? Potem sem sanjal, da se vozim s čolnom po reki. Za menoj se je po dnu reke kotil velik oglat kamen črne barve. Kamen se je kotil zelo hitro, dohiteval me je in spet zastajal, pa spet dohiteval.

Tu so se sanje končale. Zbudil me je svinčnik, ki sem ga v spanju potisnil z mize na tla. Na stropu je gorela luč, na polici je tiktakala budilka in za zarošeni okenski sipami se je črnila noč. Na mizi poleg pisalnega stroja je ležala Ivina slika.

— Kdo je Iva? — me je spretelo. — Kaj sploh vem o njej? Sprehajam se z njo, pijem čaj z njo, berem njena pisma, poslušam njene besede, se dotikam njenega telesa — pa ji nisem nič bliže kot prvi dan. Kot tujka prihaja k meni, izmuzljiva, zmeraj drugačna, ne da se mi spoznati. In dokler ne spoznam nje, ne morem spoznati niti drugih ljudi. Kaj vem o vseh teh ljudeh, ki jih dan za dnem srečujem na cesti, v lokalih, na vlakih in avtobusih? Vse, kar mi je dano videti, so njihove sence, njihove lupine — obrisi ogromnih prostorov, ki jih nihče ne more izmeriti. Skupaj se vrtimo okoli sonca na tem izgubljenem planetu, hkrati pa drug mimo drugega, kot potniki na angleškem vlakcu, ki jih nihče ne seznani med seboj.

Umil sem zobe in zlezal v posteljo. Proti jutru sem spet sanjal o kamnu, ki se vali po dnu reke. Mogoče sem sanjal še o čem drugem in je bil ta prizorček s kamnom le sestavni del

kakšnega večjega prizora. No, navsezadnje to niti ni važno, sanje mi niso nikoli pomenile kaj več kot zvezde na nebu — zgolj kičasto dekoracijo noči. Da, Iva je bila od obojega začarana — od zvezd in od sanj. V tistem času je študirala Junga, razpoznavala je svoje skrite želje in nagone s pomočjo Jungove razlage sanjskih simbolov, navduševala se je nad Kafko, Gregorjem Strnišom in srednjeveškim nabožnim slikarstvom.

Zjutraj sem se prebudil z istimi občutki kot sem bil zvečer zaspal: s slutnjo o nekih velikih prostorih v ljudeh okoli mene, katerih življenja so se mi vse dokler nisem srečal Iva, zdela prazna in ničeva in nevredna mojega zanimanja. A prav ti na videz vsakdanji in nepomembni dogodki so dolbli v nežno tkivo Ivine duševnosti velike jame, v katerih so se razcvetale čudne sanjske rože. In s to vednostjo je prišla bolečina: bolečina vase zaverovanega, otoplega moškega, ki ne more slediti doživljanju svoje ženske, ker je globlje in ga prerašča. Kaj so bile vse moje pustolovščine v daljnih tujih deželah v primeri s stvarmi, ki jih je doživljala Iva ponoči v sanjah, ali zjutraj, ko se je prebujala v zeleno pregibanje dreves na Polajnarjevem vrtu, ali v sobotah, ko je hodila k Savi ali v Uko-vo!

Z roko sem segel v predal po Ivina pisma. Najprej sem dojemal le barvo besed, prisluskujoč njihovem zvenu in prelivanju v stavke. Bilo je, kot da bi poslušal oddaljeno godbo z ulice. Potem je počasi prišlo spoznanje, da je na teh popisanih listih sled nečesa, kar je nekoč resnično živelo. Besede so se spremenile v podobe, podobe v stvari. Ivin svet se je razrusel čez mojega in s strahom sem začutil, da je pri njej vse odprto in resnično, pri meni pa vse ozko in zlagano. Zmeraj sem se šemil v neakšne oklepe, kot tisti smešni vitez iz slavnega Cervantesovega romana, tolkel sem se z mlino na veter in s samim seboj, namesto da bi skromno obdeloval svojo njivico, redil kravico in se veselil dobre letine in pitčjega petja. V mnogih bitkah sem

okrvavel ščit in skrhval meč, ne vedoč, da je boj zamen in da je zmaga v njem toliko kot poraz. Iva pa je bila kot voda; vse je sprejemala, kar je prišlo vanjo, z ljubeznijo ali strahom, a nikoli s sovraštvom. Jaz sem se tepel s svetom, ona se je z njim ljubila. V tem je bila vsa njena moč in vsa moja šibkost.

Zunaj za okni so že spet potrkavale dežne kaplje. Tema se je začela redčiti in iz nje so se počasi začele izvijati stvari v sobi: bel prt na mizi, potem slika na steni, potem pisalni stroj, potem miza, na kateri je stal, potem stol, potem omara, potem obleka na posteljni stranici, potem čevlji pod oknom. Zmeraj bolj jasna otipljivost tega deževnega jutra se je družila s sanjami, ki sem jih sanjal ponoči. Čudno, kako pogosto so me v zadnjih tednih prihajale obiskovat sanje; kot da bi me Ivin duh prihajal obiskovat ponoči, ko se nisem mogel braniti in mi govoril stvari, ki jih v rezki svetlobi dneva ne bi mogel ne sprejemati ne razumeti. Kot da bi mi ta duh hotel reči: »Nikar se ne trudi, nobene poti ni do mene. Nikar ne išči pri meni, kar si sam pri sebi zapraviš.«

Ob desetih je dež pojenjal, modro nebo je pobilnilo skozi oblake in sonce z njim. Oblekel sem se in šel v mesto. Potem ko sem na avtomatskem kegljišču izpolnil normo petdesetih lučajev in si omočil izsušeno grlo s steklenico piva, sem kmalu ugotovil, da v mestu nimam več kaj početi in da je najbolje, da grem nazaj domov. Tik pred hišnimi vrati sem se domislil, da tudi doma nimam več kaj početi (pravzaprav sem to ugotovil že zjutraj; ne vem, kaj me je potem spet zveliko nazaj) in sem šel k Savi. Napotil sem se čez železniške tire, po blatni, od dežja razmočeni stezi mimo klančnice (vrata so bila odprta, čistilka je z gumijasto cevjo v rokah izpirala kri s tal in nekje iz notranjosti je bilo slišati predsmrtne krike zaklanih živali), čez Žvagnov most (sonce se je upiralo vanj in iz razmočenih brun se je belo kadilo) in stekel skozi grmovje na oni strani Save. Mokre veje so mi bičale obraz, trnje se mi je oprjemalo obleke in mi do krvi opraskalo kožo. Spodrsnilo mi je na mokri ilovici, padel sem, se takoj spet po mačje pobral in tekel naprej. Skozi grmovje je pobilnilo belo, od sonca obsijano savsko kamenje. Stekel sem po produ do reke, legel na trebuh in potopil glavo v vodo. Potem sem se z odprtimi usti loveč sapo prevrgel na hrbet. Sončna bleščavica me je skelala v oči, po obrazu so mi pozele kaplje, tudi lasje so mi bili vsi sprijeti od mokrote. Ležal sem, dokler mi ni sonce posušilo las in obraza in se ni moje dihanje umirilo. Ko sem se dvignil, je bilo moje telo težko in mlahavo, kot da se je spremenilo v kamen, na katerem je ležalo, in se navzelo njegove tope brezbriznosti. Pobral sem ploščat kamen, da bi vrgel žabico, pa mi je roka sredi zama-ha obstala, prsti so se razklenili in kamen mi je padel nazaj na tla. Spet sem stekel vzdolž reke, a že po nekaj korakih sem omahlil nazaj na prod.

Sonce mi je vzelo vid, kamenje mi je vzelo toploto, voda mi je vzela moči za beg. Čutil sem, kako se mi siri kri v žilah in kako se mi zrak, ki ga diham, usmraja v pljučih. Čustva, ki so prej iskala zavetja pri starih zunaj sebe, se kot tople, dražljive muc-ke drgnila obnje, da bi se jim priku-pila, ali pa se besno, z vsemi svojimi zobmi in kremplji zagrizla vanje, da bi jih v krvi zlomila, tako različna čustva torej so se zdaj napila iste kalne vode in nadihala istega kuž-nega zraka. — Kaj se z menoj? sem se spraševal. Mlad sem, močan in zdrav, delam vse, kar mi je všeč in o čemer sem nekoč sanjal, da bom delal, ljubim žensko, ki sem si jo sam izbral in ki jo hočem ljubiti, pa ven-dar je nekaj narobe v vsem tem. Vse imam, kar običajno dela ljudi sre-čne, zraven pa nimam ničesar, kar bi napravilo srečnega mene samega. Vedel sem, nikoli več ne bom tako bogat, kot sem zdaj, moral bi po fan-tovsko zavriskati in vreči kapo v zrak — pa vendar nisem mogel. Ne-kaj bi se moralo naseliti tam, kjer je bil tisti moj mrzli mir, podoben smrti. Nekaj, kar bi me z vsem povezovalo ali ločilo ali karkoli. Zdi se, da je bilo z menoj vedno tako, da se v tu-kajšnjosti in zdajšnjosti nisem mogel stvari nikoli dotikati v vsej nji-hovi resničnosti in da je vse prihaja-lo šele za menoj, ko že ni — ali pa še ni — bilo več stvarno navzoče, pač pa šele potem, ko zaživi v meni le še kot spomin ali iluzija — šele takrat mi odkrije vse svoje barve in oblike.

Kot da bi mi velika črna podgana zlezla v prsi, se mi je zdelo. Obležal sem v pesku poleg Save, z razmršeni-mi lasmi in razpraskanimi rokami. Čisto mirno sem ležal in če bi kdo šel mimo, bi bil prepričan, da ima pred seboj naplavljenega uto-pljenca.

E. T.

Hamid Tahir: »Survival«, 1985

JOŽE VIDIC

6

ZAUPNA POROČILA ŽUPANA LUCKMANNA

Okrog pol dvanajste ure je Štepsl po stopnicah pri hotelu Korotan prišel z Mirce na cesto in se pomešal med ljudi. Bal se je znanih obrazov. Prvi znanec, ki ga je srečal, je bil pleskar in soboslikar Karel Kleindienst. Bila sta si sošolca.

»Kaj pa ti na Jesenicah?« ga je začudeno vprašal Kleindienst.

»Tiho bodi in beži z Jesenic,« je zašepetal Štepsl in s prstom na ustih pokazal, da ne mara govoriti.

Atentator je prišel na Jesenice s podatkom, da občinski uslužbenci delajo do 12. ure, potem pa gredo na kosilo; toda delali so do pol ene, to pa pomeni, da je prišel prezgodaj. Zato je odšel do trgovine nasproti občine, ki je od ceste pomaknjena nekaj metrov navzgor. Tu je pol ure gledal v izložbena okna in opazoval osebe, ki so prihajale ali odhajale iz občinske stavbe. Točno ob pol enih so uslužbenci začeli zapuščati občino. Če bi Luckmann takrat šel na kosilo, bi še nekaj časa živel; Štepsl ga namreč ne bi mogel ustreliti, ker je prav takrat mimo občine vozila kolona kamionov z vojaštvom.

Luckmann je stopil na cesto ob 12.45 v spremstvu dveh deklet, zaposlenih na občini. Nekaj metrov za njim sta šla njegova osebna stražarja, oborožen civilist Valdi Herman in esesovec. Štepsl je brez omahovanja stopil čez cesto in z dvema streloma ubil župana. Nastala je splošna zmešnjava, v kateri se Luckmannova stražarja nista znašla. Mimo Korotana je Štepsl stekel po stopnicah proti Mirci. Florijana ni bilo tam, kjer bi ga moral čakati.

Ko sta se vrnili v taborišče, so ju vprašali, kako je na Jesenicah. Štepsl je odgovoril: »Naloge nisem mogel izvršiti, ker je nekdo

na Jesenicah ustrelil župana Luckmanna. Bom že drugič...«

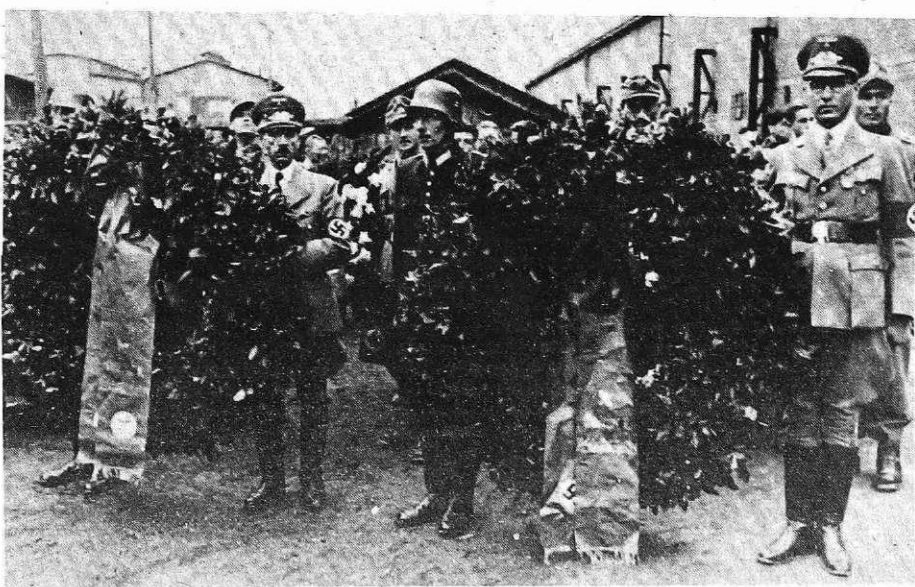
Nihče v četi ni posumil, da je bil to Štepsl. Bolj podrobno in s sliko atentatorja z vsemi podatki sem ta dogodek prvi opisal v knjigi Beg z morišča.

Iz maščevanja so Nemci ustrelili 49 aktivstov OF in ujetih partizanov. Na letaku je 50 imen, toda Aleša Jelenca niso ustrelili, ker je bil v tistem času že v koncentracijskem taborišču v Nemčiji, pa so ga v naglici zgrešili. Med žrtvami so bili: Ivan Arhar, Ivan Bertoncelj, Marjan Iskra, iz Žirovnice Franc Bratina, z Bohinjske Bistrice Tomaž Godec, iz Kranjske gore Pavel Robič (Robič, Kaval- ar in Okrožnik so bili člani okrožnega odbora OF Jesenice), s Hrušice Ivan Mahne, ko-

vač. Nadalje so bile žrtve iz Kranja in okoli-ce, iz Selške in Poljanske doline.

Žrtve so pobrali v begunjskem zaporu in odpeljali v Mathausen, kjer so jih nekaj ur po prihodu postrelili in upepelili. Menda je Luckmannova žena prosila gestapovce, naj zaradi tega nikogar ne ustrelijo. Rekli so ji, da bodo prisluhnili njeni volji. A niso.

Istega dne kot Luckmanna so partizani na Koroški Beli ustrelili Andreja Jaklja. Oba sta ležala v hali Železarne Jesenice, ob častni straži in številnih vencih. Od obeh se je poslovil dr. Rainer in drugi visoki nacistični veljaki. Uprizorili so veličasten pogreb; ljudje so se pač bali, da bodo osumljeni, če ne bodo šli za pogrebom. Tega dogodka se starejši Jeseničani dobro spominjajo.

Od ubitega Luckmanna so se poslovili najvišji nacistični funkcionarji: Gorenjske, Koroške in Stažerske

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet OS Radovljica je na 30. seji 24. februarja potrdil predlog odloka o proračunu občine za leto 1987 in poročilo o potrditvi zaključnih računov občine za leto 1986. Obravnavali so osnutek odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o davkih občanov in osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davku na promet nepremičnin. Sprejel je tudi osnutek odloka o komunalnih taksah ter dopolnila družbenega plana občine za obdobje 1986 — 1990. Sprejel je tudi osnutek odloka o poprečni ceni stanovanj in poprečnih stroških komunalnega urejanja na območju občine in uredbo o določitvi nekaterih nalog Gorenjskim lekarnam Kranj. Vse predloge in osnutke odlokov bo obravnavala in sprejela občinska skupščina na prihodnjem zasedanju.

● Predsedstvo OK ZKS Radovljica je v februarju sklicalo posveto s sekretarji osnovnih organizacij in svetov ZK. Pogovarjali so se o tekočih nalogah in o političnem položaju v občini in v širši družbeni skupnosti. Za sekretarje, ki se niso udeležili februarjskih posvetov, so organizirali skupni posvet v Radovljici, ki bo 5. marca v sejni dvorani občinske skupščine.

● Občinski odbor ZZB NOV Radovljica je P OK ZSMS Radovljica predlagal, da ob letošnjem odhodu zvezne štafete mladosti s Triglava v okviru prireditev v Bohinju in drugih krajih občine mladina organizira tudi javne tribune ali okrogle mize o problemu prenašanja in ohranjanja tradicij NOB ter o problematiki usmerjanja mladih v vojaške in obrambne poklice.

● Svet za pridobivanje in razporejanje dohodka ter delitve po delu pri občinskem svetu ZS Radovljica je na 2. seji 26. februarja obravnaval predlog družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SFRJ. Obravnaval je tudi predlog družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah tega dogovora v Sloveniji. Na seji so se udeleženci seznanili tudi z informacijo o postopkih sprejemanja družbenega dogovora v OZD.

● Odbor za organizacijsko-kadrovsko politiko in izobraževanje pri občinskem svetu ZS Radovljica je na 7. seji 16. februarja oblikoval dogovor za izvedbo akcije Vsem zaposlenim, ki nimajo osnovnošolske izobrazbe, to omogočiti. Obravnaval je tudi predloge za podelitev zlatga znaka ZSS in pobude za podelitev Prvomajske listine ZSS. Na seji so pripravili tudi predloge za nekatere kadrovske spremembe v občinskem svetu ZSS in njegovih organih v občini.

● Na 16. seji P OK ZSMS Radovljica so 26. februarja obravnavali sklepe komisije za statutarna in pritožbena vprašanja pri OK ZSMS in sprejeli okvirni program aktivnosti ob odhodu zvezne štafete mladosti. Spregovorili so tudi o tekočih nalogah predsedstva.

● Na 13. seji sveta Triglavskega narodnega parka so 25. februarja na Bledu člani sveta pod predsedstvom dr. Miha Potočnika pozitivno ocenili delo zaposlenih v tej delovni organizaciji v letu 1986. Sprejeli so zaključni račun za leto 1986 in plan DO TNP ter skupni program TNP v letu 1987. Sprejeli so tudi predlog, da se začne postopek zavarovanja območja Martuljka.

● Delegati Ljubljanske banke Temeljne banke Gorenjske — Poslovne enote Radovljica so na 4. seji konference 23. februarja v sejni dvorani občinske skupščine Radovljica obravnavali in potrdili poročila o poslovanju in finančnih rezultatih v letu 1986. Seznanili so se o izgubah gorenjskega in občinskega gospodarstva v letu 1986 in sprejeli sklep o odpisih obresti od investicijskih posojil prizadetih OZD. Sprejeli so programe in finančne načrte za leto 1987 in gradivo za regijsko konferenco LB TBG v Kranju. Za namestnika direktorja TBG v Kranju so potrdili kandidaturu Zlatka Kavčiča.

● V sejni dvorani občinske skupščine je bila 26. februarja 9. redna seja zbora delegatov Zveze kulturnih organizacij Radovljica. Obravnavali in sprejeli so poročila o delu izvršnega odbora in članic ZKO v preteklem letu, potrdili zaključni račun za leto 1986 in sprejeli program ter finančni načrt za leto 1987. V razpravi je bila znova poudarjena potreba po ustrežnejšem vrednotenju in financiranju ljubiteljske kulture v občini ter po zagotavljanju strokovnih kadrov.

● Zaradi naglega naraščanja števila učencev so v zadnjih letih naraščale tudi prostorske potrebe v vseh osnovnih šolah v radovljiški občini. Občinska izobraževalna skupnost je zato že leta 1982 začela združevati 1 % sredstev iz bruto osebnih dohodkov zaposlenih za namenske investicije v šolske prostore. Iz tega sklada je bil leta 1985 zgrajen prizidek k stavbi osnovne šole A.T. Linhart v Radovljici, v letu 1986 pa k stavbi osnovne šole F.S. Finžgarja v Lescah. Za leto 1987 načrtujejo začetek gradnje prizidka tudi k osnovni šoli prof. dr. Josipa Plemlja na Bledu.

● V delovni organizaciji HTP Bled so lani našli 267.616 nočitev, od teh je bilo 75 % tujih. Število vseh nočitev je ostalo na ravni iz leta 1985, število tujih nočitev se je povečalo za 2 %. V hotelih najvišje kategorije je bilo lani za 12 % več tujih nočitev kot leta 1985. Kljub temu so v HTP zaradi nerealnega tečaja dinarja imeli kar 219 milijonov din izgube, zaradi izpada republiških stimulacij za izvoz pa 69 milijonov din.

● Po podatkih skupnosti za zaposlovanje v radovljiški občini je v letu 1986 prejelo mesečno denarno nadomestilo deset nezaposlenih in dvanajst upravičencev denarno pomoč zaradičasne brezposelnosti. Lani so porabili skupaj okoli 61,3 milijona din, kar je 95 % več kot v letu 1985. Od tega zneska je bilo 46,2 % denarja namenjeno za socialno varnost, priprave na zaposlitev in usposabljanje invalidov, 45,2 % za materialne stroške in osebne dohodke v strokovni službi ter 8,6 % za solidarnost.

● V LIP Bled se je v letu 1986 pripetilo 97 nesreč zaposlenih, kar je 14 manj kot leto poprej. Število izgubljenih ur zaradi omenjenih nesreč je padlo s 16.478 v letu 1985 na 13.419 v lani. Kljub temu s prizadevanji za varnost pri delu niso zadostovali. Letos bodo zato vložili več naporov in sredstev za izboljšanje varnostnih pogojev delavcev in njihovega zdravja.

● V spomin na nedavno umrlega slovenskega pesnika Gregorja Strniša, so člani Linhartovega odra KUD Radovljic v galerijskih prostorih Sivčeve hiše v Radovljici 27. februarja zvečer pripravili recital z naslovom Odisej, koncert za besed Gregorja Strniše. Prireditve se je udeležilo lepo število ljubiteljev Strniševе poezije.

● Iz poročila komisije za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica o kulturni akciji za delovne kolktivne v letu 1986 je razvidno, da je bil z malenkostnimi spremembami program v celoti realiziran. Lani so organizirali skupaj 39 prireditev, ki si jih je ogledalo 9.255 obiskovalcev, ali povprečju 250 na eno prireditev.

● Na 6. seji predsedstva in koordinacijskega odbora za tekoče in splošne zadeve ter razvoj kulture pri Kulturni skupnosti Radovljica so 24. februarja potrdili valorizacijo finančnega načrta, sprejeli zaključni račun in delovno poročilo skupnosti za leto 1986. Celotno gradivo bodo obravnavali in sprejemali v skupščini Kulturne skupnosti Radovljica, ki bo v začetku aprila. Na seji so potrdili srednjeročni program varstva in obnov spomenikov in grobišč NOB.

● Zaradi neudeležbe vabljenih delegatov na seminar z usposabljanje delegatov v zboru združenega dela občinske skupščine Radovljica, ki ga je 26. in 27. februarja namerava po dogovoru z občinskimi DPO izvesti Delavska univerza Radovljica, so morali seminar odpovedati. Prišlo je le šest delegatov? Ob tem se postavlja vprašanje, kdo je dolžan zagotoviti udeležbo delegatov na seminarju in zakaj tega ni storil?

● V avli osnovne šole v Lescah je bil 27. februarja zvečer zelo dobro obiskan občni zbor Planinskega društva Radovljic. Razpravljali so pohvalno ocenili delo vodstva društva in posameznih sekcij. Potrdili so zaključni račun za leto 1986 in program ter finančni načrt za leto 1987. Po zaključku občnega zbora je Janez Bizjak ob spremljavi barvnih diapozitivov govoril Triglavskem narodnem parku in ekologiji gorskega sveta.

● Na predlog sveta za ustvarjalnost pri konferenci osnovnih organizacij sindikata v DO LIP Bled je odbor za gospodarenje za inovatorja leta 1986 izbral Martina Žvana, skupin vodjo v lakirnici TOZD Rečica in njegovega sodelavca v iste obratu, Franca Dolinarja, brizgalca robov.

● Od 23. do 26. februarja je bilo v Bohinjski Bistrici mednarodno FIS tekmovanje v smučarskih tehnikah za alpski skakalci. Vzorno so ga pripravili bohinjski športni delavci. Nastopilo je 120 tekmovalcev in tekmovalk iz 12 evropskih držav.

Radovljiško zastopstvo na republiškem prvenstvu v plavanju

V Celju je bilo od 20. do 22. februarja prvenstvo Slovenije v kategorijah starejših pionirjev, mladincev, članov in absolutno. Tekmovanje je bilo izredno zanimivo, za najboljšie pionirje in mladince pa hudo naporno. Z dobrim rezultatom v finalu svoje starostne kategorije se je bilo mogoče uvrstiti v finale (osem tekmovalcev z najboljšimi časi ne glede na starost) ali mali finale absolutnega prvenstva. Edina izjema so bili nastopi v najdaljši disciplini — fantje 1500 m kravi in dekleta 800 m kravi, kjer so organizatorji upoštevali dosežke brez ponovnega nastopa v finalih.

Radovljčani so nastopili z devetimi pionirkami, dvema pionirjema, mladinko in članom. Pionirke so nastopile tudi izven svoje kategorije in se kar osemkrat uvrstile v veliki finale absolutnega prvenstva in šestkrat v mali finale.

Po doseženih rezultatih je bila med dekleti najboljša pionirka Polona Rob s štiri prvimi mesti in enim drugim mestom v posamičnih disciplinah, štiri

uvrstitvami v veliki finale absolutno in sodelovanjem v štafeti, ki je pri pionirjih osvojila dve prvi mesti in eno drugo ter v absolutni konkurenci drugo, tretje in šest mesto.

Med fanti je bil najboljši pionir Primož Zadravec s tremi prvimi mesti in dvema uvrstitvama v veliki finale absolutnega prvenstva.

Radovljiška ekipa se je v pionirski konkurenci uvrstila na tretje mesto, v mladinski na deveto in v absolutni na osmo mesto med 15 klubov — predvsem po zaslugi odličnih pionirk, ki so kot ekipa dosegle največ točk. Domov so se vrnili z 21 medaljami — sedmimi zlatimi v pionirski konkurenci, sedmimi srebrnimi — od tega s šestimi v pionirski kategoriji in z eno v absolutni (dekliška štafeta 4 x 100 m mešana) in šestimi bronastimi medaljami, od tega s šestimi v pionirski kategoriji in z eno v absolutni (dekliške štafete 4 x 100 m kravi). Čestitamo!

M. R.

Smučarski skoki

Tekmovanja v skokih vseh starostnih kategorij se odvijajo takorekoč nepretrgano vsako soboto in nedeljo in odločitev o končnih zmagovalcih v sistemu tekmovalcev za pokale Cockte se že jasno. Mladi tekmovalci TVD Partizana oziroma Občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice so dosegli nekaj nepričakovano lepih rezultatov in obeta se, da bodo od sedmih starostnih kategorij imeli zmagovalce kar v treh. Anže Zupan, doma iz Zupuz, je zmagal na republiškem prvenstvu mlajših pionirjev »B« — do 11 let. Tekma je bila 15. februarja v Moravčah. Ostalih pet žirovničanih se je uvrstilo bistveno slabše. Preteklo nedeljo, prvega marca, je uspeh ponovil z zmago na tekmi pokala Cockte v Braslovčah. Tako mu ne more več uiti tudi končna zmaga v pokalu Cockte. Dve točki si je s štirinajstim mestom prislužil še Mandeljc.

Najmlajši, pionirski skupine »C« — do devet let, so opravili dve tekmi pokala gorenjske regije. Žirovničani, povečini začetniki, niso posegali po najvišjih mestih. Na prvi tekmi v Zireh je bil najboljši med njimi Mlačnik na sedmem mestu, na drugi, ki je bila prvega marca v Sebenjah pri Trziču, je bil najboljši Hribar. Uvrstil se je na deveto mesto.

Na republiškem prvenstvu mlajših pionirjev »A«, ki je bilo 22. februarja v Predmehju na Primorskem, je bil zelo dober Török na sedmem mestu, Ravnik je bil 19. in Zupan 34.

V Sebenjah je bilo 21. februarja gorenjsko prvenstvo starejših pionirjev. Presenetljivo, a zasluženo je zmagal Ludvik Košelnik iz Žirovnice. Matej Kaltenekar je bil 11. in 19. Ravnik. Isti tekmovalci so imeli zadnjo nedeljo v Čušperku na Dolenskem tudi tekmo za pokal Cockte. Točk ni bilo, saj je bil Košelnik 16., Török 21. in M. Kaltenekar 29.

Starejši pionirji so imeli državno prvenstvo petnajstega februarja na Gorenji Savi pri Kranju. Naslov je osvojil Tomaž Knafeč iz Breznice, član kranjske Iskre Delte Triglav. Najboljši med žirovničani je bil Košelnik na 13. mestu.

Mlajši mladinci so tekmovali preteklo soboto v Loškem potoku za naslov republiškega prvaka. Zanesljivo in seveda pričakovano je zlata kolajna šla v Žirovnico po zaslugi Francija Petka, prav tako razveseljiva pa je bila bronasta njegovega klubskega tovariša Marjana Gasperina. Modrijan je pristal na 21., Legat pa na 24. mestu. Petek si je tako še pred koncem zagotovil skupno zmago za pokal Cockte. Gasperin pa ima možnost popraviti uvrstitev v zadnji tekmi.

PRVENSTVO KS HRUŠICA V VELESLOMU

Člani TVD Partizan Hrušica so na smučišču na Belem polju organizirali prvenstvo krajevne skupnosti v veleslalomu v vseh kategorijah. Na štartu se je zbralo kar veliko ljubiteljev smučanja, predvsem mlajših.

REZULTATI:
Cicibanke — letnik 1982 in mlajše: 1. Tanja Kern, 2. Mateja Klinar.
Cicibani: 1. Rok Lendero.
Cicibanke letnik 1980 — 81: 1. Špela Arh, 2. Eva Pušnik.
Cicibani: 1. Tomaž Šuštaršič, 2. Aleš Žagar, 3. Blaž Klinar.
Učenke od 1. do 4. razreda: 1. Jerneja Žurman, 2. Tanja Avguštin.
Učenci: 1. Andrej Novak, 2.-3. Damjan Pagon in Uroš Šuštaršič.

Občinska zveza smučarskih organizacij Jesenice je s pomočjo delavcev TV Partizan Žirovnica uspešno izpeljala tekoče sezonsko tekmo za pokal Cockte za starejše mladino. Na devetdesetmetrski skakalnici v Plarci se je 14. februarja zbralo nekaj več kot trideset skakalcev, zmagal pa je spet F. tek. Tako je ta mladi Leščan osvojil v moške naslove: postal je gorenjski, republiški in državni prvak ter tekmo pri koncem že osvojil prvo mesto v pokalu Cockte. Vsekakor izjemni uspeh, ki ob ta žirovniškemu oziroma jeseniškemu skakalnemu športu še lepe čase! Gašperin je na tej tekmi zasedel osmo mesto Denis Kaltenekar pa 28.

O uspehih ali tudi neuspehih Raj Lotriča v Oberstdorfu in pozneje v Falnu smo brali sproti v dnevnem časopisu zato omenimo le še nastop vojaka Peljha. Na ponesrečeni tekmi za evropski pokal na Vlaču se je uvrstil na trinajsto mesto. V nemogočih razmerah mladi ska reprezentanta nista imela kaj do pokazati. Petek je bil 37., Gašperin pa 5.

A.

Spodbudni rezultati radovljiškega plavalnega športa

Pred kratkim je bil v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici volilni občni zbor Plavalnega kluba Radovljica z nad sto udeleženci, med katerimi je bilo tudi razveseljivo število staršev.

Iz podanih poročil petih referentov je odsevala ne samo uspešna dejavnost kluba, pač pa tudi celovita podoba plavalnega športa v Radovljici, drugem centru — za Kranjem na Gorenjskem, ki se lahko pohvali s številnimi naslovi prvakov v republiki in odličnimi rezultati v mednarodnih razsežnostih. Na zboru so obdaruvali najuspešnejše plavalke in plavalce v preteklem letu s praktičnimi darili, ki so jih prispevale DO Almira, Elan, Sukno in Špecerija Bled. Prejeli so jih nosilci in nosilke naslovov državnih in republiških prvakov: Primož Zadravec, Saška Robič, Polona Rob, Staša Melnik, Nina Sekovanič, Urša Praprotnik in še nekateri odlični tekmovalci.

V razpravi, ki je sledila, so udeleženci zbora pohvalno ocenili strokovno in organizacijsko delo, vodstva kluba in vseh komisij, ki jim je kljub kriznemu stanju v gospodarstvu uspelo zagotoviti razen strokovne vadbe tudi potrebne materialne in finančne pogoje, kar ne gre zanemariti pri doseganju uspehov.

Zaupnico in priznanje so izrazili s po-

novno izvolitvijo za predsednika kluba Jožeta Reba in 13-članskega izvršnega odbora ter predsednikov vseh petih komisij. Hvalevredna je pobuda, da so v vse komisije, zlasti strokovne, vključili nekdane uspešne plavalce. Zanje so organizirali posebne tečaje za vaditelje in jih tako usposobili za delo z vsemi selekcijami.

Sprejeli so tudi program dela za leto 1987, v katerem med drugim načrtujejo udeležbo plavalcev in plavalk, ki bodo dosegli zastavljene norme, na vseh državnih, republiških in mednarodnih prvenstvih. Od 8. do 9. julija bodo v Radovljici organizirali 6. mednarodni plavalni miting »Radovljica 87« od 24. do 26. julija pa državno prvenstvo za starejše pionirje. To je visoko priznanje Plavalne zveze Slovenije in Jugoslavije, ki so si ga radovljiški organizatorji prislužili z dosedanjimi plavalnimi prireditvami, ki so bile vzorno izpeljane v zadovoljstvo vseh udeležencev. Na koncu kaže pohvaliti tudi razumevanje in podporo krajevne skupnosti Radovljica in njenega kopališkega odbora za vadbene in tekmovalne potrebe kluba, saj daje članom kluba na razpolago letni bazen in vsestransko podpira njihovo dejavnost.

JR

Dopisujte

Tekmovalna šola alpskega smučanja

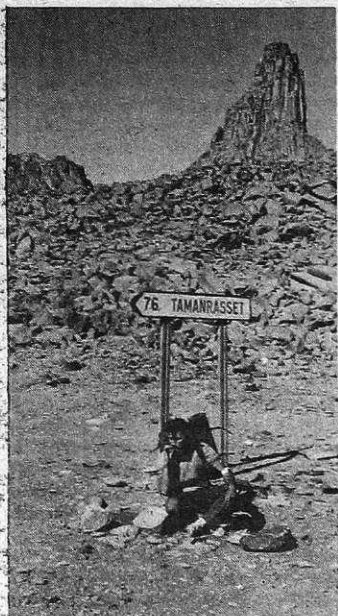
Smučarski klub Jesenice bo v sezoni 1987/88 prvič organiziral tekmovalno šolo alpskega smučanja za cicibane in cicibanke. Zato vabimo in obveščamo starše in otroke, da se udeležijo informativnega sestanka, ki bo v četrtek, 5. marca, ob 18. uri v učilnici 114 na CSUI (ZIC) Jesenice, C. bratov Rupar 2.

V tekmovalno šolo alpskega smučanja se lahko vpišejo cicibani in cicibanke letnikov 1978, 1980, 1981. Vse, ki se želijo vključiti v ta lepi šport, vabimo k sodelovanju.

SK Jesenice

Alpinistična odprava Hoggar 87 doma

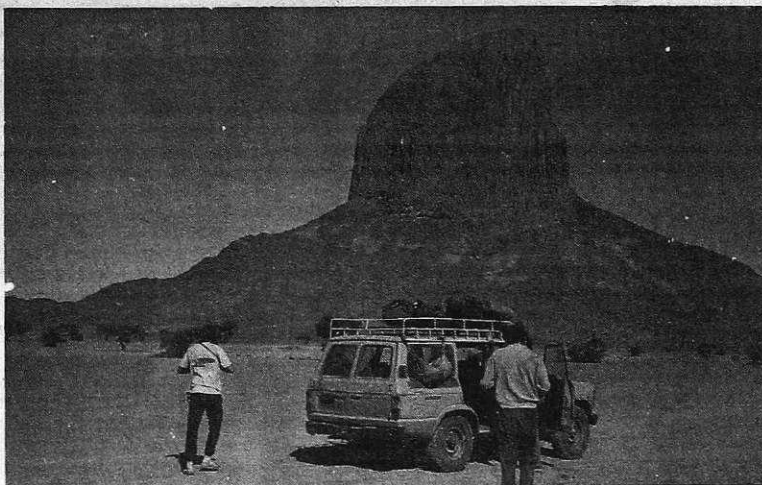

Četetek 76 km dolgega marša do Tamanrasseta, v ozadju Sovinan

V petek, 20. februarja, se je iz Alžirije vrnila mini odprava AO PD Jesenice. Člani odprave: Matjaž Pre-Rade Oblak, Zdravko Hanžek, Gorazd Jeršin in Rok Šavs smo hoteli spoznati del pogorja Hoggar v Sahari preplezati čimveč smeri v tamkajšnjih stenah.

Cilj je odprava v celoti dosegla. Člani so opravili 29 vzponov po smereh, ki so visoke od 120 do 320 metrov in se razvijajo od tretje do šeste težavnostne stopnje, ena

Iharen (15 km od Tamanrasseta)

Počitek pod goro Akar — Akar

smer je verjetno prvenstvena. Velika pridobitev je tudi literatura, ki smo jo dobili na kraju samem. Odprava je namreč na pot krenila skoraj brez alpinističnega dela literature, kljub večmesečnemu iskanju, saj je ta del sveta pri nas skoraj nepoznan.

Člani odprave pripravljamo podrobnejšo predstavitev, takoj ko bo zbran ves fotografski del dokumentacije.

Vaša naša matineja

V nedeljo, 8. marca, bodo v Gledališču Tone Čufar ob 9.30 pripravili VAŠO NAŠO MATINEJO. Tokrat se bodo predstavili mladi lutkarji iz Osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica z lutkovno igrico Rajka Stoparja

ZLATO JABOLKO.

Matinejsko prireditev bodo ponovili ob 16.30 v Kazini hotela Park na Bledu.

Vabilo članicam društva upokojencev Jesenice

Društvo upokojencev Jesenice vabi članice društva na praznovanje praznika dneva žena v soboto, 7. marca, ob 16. uri v prostorih društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Vsem članicam k prazniku iskrene čestitke in vabilo na veselo praznovanje.

Občinska konferenca SZDL Jesenice Svet za spremljanje družbeno - ekonomskega položaja žensk

VAS VABI na prireditev ob

8. MARCU — DNEVU ŽENA

v petek, 6. marca, ob 19. uri v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Slavnostni govornik bo predsednik OK SZDL Jesenice Alojz Kalan.

Podelili bodo priznanja Sveta za leto 1987.

V programu bodo sodelovali člani dramske sekcije DPD Svoboda »France Prešeren« Breznica — Žirovnica in folklorna skupina KUD »Jaka Rabič« Dovje — Mojstrana.

turnir v odbojki v počastitev dneva žena

ZTKO Jesenice organizira II. turnir ženskih odbojcarskih rekreativskih skupin. Organizacija turnirja je odvisna od števila prijavljenih ekip, potekal pa bo v tednu po 8. marcu.

Vabimo vse, ki so sodelovale že lansko leto, in tudi nove ekipe, da se v čim večjem številu prijavijo po ☎ 83-972 (Končnik) ali ☎ 81-441 (int. 22-60) do ponedeljka, 9. marca. Razpored tekem bo objavljen v naslednjem Železarju.

GALERIJA KOSOVA GRAŠČINA

V sredo, 11. marca, ob 18. uri vas vabimo na otvoritev in ogled razstave »Slovenska klekljana čipka«. Po razstavi bo vodila dr. Marija Makarovič. Razstavo nam je posredoval Slovenski etnografski muzej.

DPD SVOBODA FRANCE MENCINGER Javornik - Koroška Bela

vabi vse krajanke in ostale občane, da se udeležijo proslave v počastitev dneva žena v petek, 6. marca, ob 18. uri v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernika na Javorniku.

V programu bodo sodelovali člani dramske sekcije DPD Svoboda France Mencinger Javornik - Koroška Bela, moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice, baletna skupina OŠ Karavanskih kurirjev NOB ter pionirska folklorna skupina DPD Svoboda France Mencinger Javornik - Koroška Bela.

France Voga

3

SPOMINI NA DOVJE

Ženske so rojevale doma. Pomagala je vaša babica, ki je že takrat imela strokovni izpit. Morala pa je tudi sama že prejši roditi. Zadnja babica na Dovjem je bila Potočnikova Pavla, za katero pravijo, da je povila 2000 (dva tisoč) otrok. In kot zanimivost: v Radovni so imeli v tistih časih za babico moškega.

Po porodu je morala ženska počivati. Ni smela izpod hišnega kapa, dokler ni šla z otrokom v cerkev k upeljevanju — maši. To je bilo po štirih do šestih tednih. Nato je zopet prišla za delo v kuhinji, hlevu in na polju.

Ker je bila smrtnost otrok velika, jih je bilo treba tudi čim prej krstiti. Če je bil otrok slaboten, so ga krstili še isti dan, drugače pa v treh dneh. Boter in botra sta morala prinesiti svečo in en meter blaga. Če je otrok umrl, se mu je iz tega blaga naredila srajčka, v kateri so ga pokopali.

Otroka je h krstu do cerkve nesla babica, ki je pomagala pri porodu, v cerkev pa botra. Prvega človeka, ki so ga srečali, so obdarovali z velikim kosom belega kruha. To naj bi otroku v življenju pomagalo, da nikoli ne bi trpel lakote. Po krstu je bilo boljše kosilo. Za botra, babico in domače, sosedov in sorodstva niso vabili.

Pri krstu so otroci dobili imena svetnikov po pratiki, doma pa je Jakob kmalu postal Jôk ali Jôk'č, Francišek

Frônc ali Frana, Jožef Joža, Jozl ali Jožnek. Pri vsaki hiši so imeli skoraj enaka imena in da so se ločili med seboj, niso uporabljali priimkov, ampak hišna imena. Z leti, ko so odrasli in so se pokazale njihove lastnosti, so se jim lahko namesto imen oprijeli tudi vzdevki: Mërkuca, Knëftra, Pob'č itd. Seveda je bil pri vsaki hiši, kot se za Slovence spodobi, tudi Janez. Temu se je še najmanj spreminjalo ime. Včasih pa je le iz kakšnega Janeza nastal Hanžek.

Dovje pozimi

Na nabor in k vojakom

Do štelnge — vojaškega nabora fant ni imel pravice biti zvečer na vasi. Če bi ga zalotili starejši fantje, bi ga vrgli v kašto — korito z vodo. Kaj šele, da bi lahko peljal dekle na ples, ali se kako drugače smukal okrog njih. Zato so fantje težko pričakovali dan, ko je bilo treba iti na nabor. Odhod se je vedno že nekaj dni prej proslavljali, seveda s harmoniko. Praznično oblečeni in okrašeni s pisanimi trakovi so hodili okrog deklet, da so dobili pušeljce, ki so jih pripeli za klobuk. Ne enega, vsak jih je hotel imeti čim več.

Na nabor, ki je bil v Radovljici, so se peljali z vlakom. Običajno jih je spremljal tudi župan, ki je s svojo prisotnostjo prispeval k pomembnosti dogodka.

Ko so se vračali z nabora, so potrjeni veselo vriskali in kričali: »taublih«, nepotrjeni pa: »škarta«. Nepotrjeni so morali svoje pušeljce izročiti potrjenim, ki so se potem še bolj šopirili. Za nepotrjene je bil to žalosten in sramoten dan, ker so izgubili vso veljavo pri dekletih.

Tudi odhoda k vojakom ni moglo biti brez nekajdnevnih priprav s harmoniko in »furmanom«, ki jih je vozil okrog.

Dekleta so morala zopet obtrgati nageljne, saj bi bil fant brez pušeljca kot vojak brez puške.

Vedno so šli k vojakom vsi istega letnika skupaj. Do Ljubljane jih je spremljal tudi župan. Od takrat je še poznana tista:

»Do Ljubljane sem prišel korajžen, vesel,
potem sem pa jokati začel«...

Težko je bilo iti k vojakom. Doma so ostala dekleta, kako je z njimi, se ve. Vsaka joka in obljublja, da bo čakala, počaka pa nobena.

Poroka

Pred odsluženo vojaščino se nikoli ni nihče poročil. Le kako se tudi bi? To ni bilo tako enostavno. Kdor se je hotel poročiti, je moral imeti potrdilo župana, da bo lahko preživel svojo družino. Kmetijo ali kajzo je lahko nasledil le eden, ostali otroci iz družine so se morali znajti z doto, ki so jo dobili od doma in se od doma, če so se poročili, tudi odšli. Zato so se kmečki sinovi ženili šele v zrelih letih, mnogo jih je ostalo tudi neporočenih.

Življenje »na koruzi« — v izvenzakonski skupnosti je preganjala tako cerkev kot država, niti mu ni bilo naklonjeno javno mnenje. To je bilo kršenje osnovnih moralnih norm in če se je za kakšen par razvedelo, da živi tako, so posredovali žandarji, ga ločili in napisali prijavo.

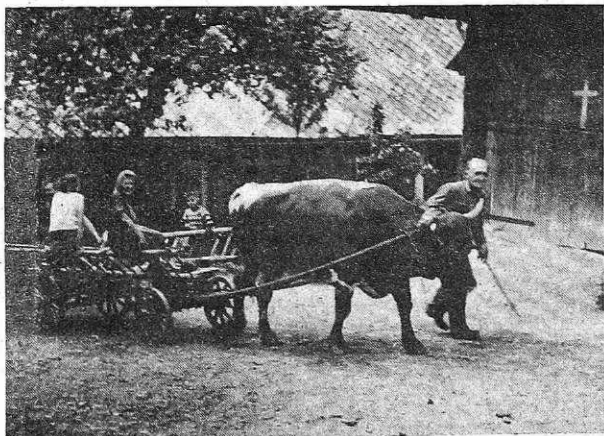
Velikokrat je pri izbiri moža ali žene prevladala korist pred ljubeznijo. Načelo boljše se je slabo močiti (ženiti) kot dobro služiti je imelo mnogo zagovornikov med obema spoloma. Toda srce hoče svoje in nastajale so skrivne zveze, iz katerih se je rodil marsikateri nezakonski otrok — pankrt. Usoda takih otrok je dobro znana iz slovenskega slovstva.

Poročali so se običajno ob Pustu in po veliki noči. V adventu — postu pred Božičem in v postu med pepelnico sredo in veliko nočjo se niso ženili. Ne zato, ker bi se bilo ženiti prepovedano, ampak ker je bilo v tem času prepovedano uživati meso in plesati. Brez tega pa tudi prave ohceti ni bilo, saj so se včasih postav strogro držali.

Ogledi. Ko je imel ženin nevesto izbrano, jo je moral iti zasnuti. Temu so rekli, da je šel na ogled. V nevestino hišo je moral iti z očetom ali starešino (poročno pričo), ki je bil običajno birmanski boter. Takrat so se domenili o tem, kdaj bo poroka, koga bodo vabili na poroko, kakšna bo dota neveste. Povabili so tudi bodočo nevesto, da si pride ogledat novi dom. Nevesta je prišla na ženinov dom v spremstvu matere in očeta.

Ko sta ženin in nevesta prišla na ogled, sta morala obdarovati vse domače. Običaj je tudi bil, da je ženin kupil nevesti čevlje, ta pa je ženinuro naredila ali kupila srajčo.

Nadaljevanje

Vozilo se je največ z volmi

Zahvale

Ob nenadni, boleči in nenadomestljivi izgubi drage žene, sestre, nečakinje, tete, snaha, svakinje; tihe, skromne in ustvarjalne, iskrene prijateljice

Dr. BIBE KLINAR – VISTER

se iskreno zahvaljujemo reševalcem iz Kr. gore za hitro pomoč, kirurgu jeseniške bolnice dr. Azmanu, vsem kirurgom Kliničnega centra v Ljubljani, ki so se trudili, da bi našo Bibi ohranili pri življenju.

Iskrena hvala za ganljive poslovljene besede predstojniku Inštituta za patološko fiziologijo Medicinske fakultete v Ljubljani prof. dr. Pavlinu, vsem številnim prijateljem in znancom, ki ste sočustvovali z nami, ji podarili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Lepa hvala stanovalcem ceste M. Tita 70 za pozornost, sodelavcem OTK in sindikalnemu odboru DS E-TKR-NG. Hvala tudi župniku za tolažilne besede ob njenem grobu.

Vsem, ki ste jo imeli radi in bili v teh težkih dneh tudi v mislih z nami, še enkrat vsem in vsakomur iskrena hvala.

Zalujoči: mož Milan in vsi, ki smo jo spoštovali in imeli radi.

Ob žalostni izgubi drage mame

REZKE KEMPERLE z Belce

se zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo za pomoč internemu oddelku Bolnice Jesenice, kolektivu zdravstvenega doma Kr. gora, osebju doma Dr. Franceta Berglja z Jesenic, vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancom za pomoč in izrečeno sožalje.

Hvala vsem za podarjeno cvetje in župniku z Dovjega za obred.

Zalujoči vsi njeni

Ob boleči izgubi brata, strica in svaka

STANETA EGARTA

se iskreno zahvaljujemo vsem znancom, prijateljem in sorodnikom za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.

Enako se zahvaljujemo tudi sodelavcem iz livarne in Antonu Avbru za lep poslovljeni govor.

Najlepša zahvala tudi sosedom Jeršin in Varl za izrečeno pismo sožalje.

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči brat Lojze z družino

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame, prababice in tašče

IVANKE GLOBOČNIK

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom, sodelavcem DO Kovin in Univerzal Jesenice za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Iskrena hvala dr. Müllerjevi za dolgoletno zdravljenje, osebju Bolnice Jesenice za lajšanje bolečin, pevcem DU Jesenice za zapete žalostinke in duhovniku za obred.

Se enkrat iskrena hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Ob nenadomestljivi izgubi ljubljene žene, mamice in babice

DANICE ULČAR

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo imeli radi, ji s toplo besedo lajšali zadnje trenutke in jo tako številno spremili na njeni zadnji poti.

Se posebej se zahvaljujemo dr. Mencingerju, dr. Dežmanovi, dr. Vladikoviču in osebju bolnišnice Jesenice za pomoč in zdravljenje v času njene bolezni.

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom, sodelavcem trgovskega podjetja Zarja, sodelavcem obrata elektrode in sodelavcem TOZD Zastava Avto Jesenice za vso pomoč in izrečeno sožalje.

Lepo se zahvaljujemo govornikom za sočutne besede slovesa, pevcem za milo zapete žalostinke, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki ste sočustvovali z nami.

Vsi njeni

Ob boleči izgubi drage sestre in tete

IVANKE PAZLAR roj. Robič

se iskreno zahvaljujemo sosedom, godbi in pevcem iz Gorij ter govornici Slavki Zalokar za lepe poslovljene besede.

Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala tudi vsem praporščakom.

Vsi njeni

Ob nenadomestljivi izgubi naše mame

JUSTINE RAZINGER

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se zdravnikom, sosedom ter vsem ostalim, ki so nam pomagali v času njene bolezni.

Najlepša hvala tudi govorniku ZB NOV Planina, praporščakoma ter sodelavcem plastike in vzdrževalcem Jeklarne.

Iskrena hvala tudi župniku za obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njeni

Družinama Dežman - Cvenkelj in Zalokar ter Cilki Šorl se zahvaljujejo za denarno pomoč.

Družina Kovačič

Iskreno se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem obrata elektrode za denarno pomoč in izrečeno sožalje ob smrti moje drage mame.

Semsa Fajkovič

Ob upokojitvi se zahvaljujem sodelavcem obrata transport za iskreno prijateljstvo in dragoceno darilo. Obenem pa srečno vožnjo.

Vaš nekdanji strojevodja

Bruno Koprivec

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so izrazili sožalje ob smrti mojega brata.

Iskrena hvala družinam Ivelja, Parežanin, Stanišič in Stojkovič. Posebno se zahvaljujem Milanu Vukoviću, Žanu Kilibardi in Dušanu Prliji.

Se enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam stali ob strani ob izgubi dragega brata.

**Veljko Mandić
z družino**

Dežurni trgovini

V soboto, 7. marca, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

ROŽCA, samopostrežna trgovina Plavž, Titova 79 in **DELIKATESA**, samopostrežna trgovina Kašta 1, C. železarjev 20.

Dežurna lekarna

V mesecu marcu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

Rešitev križanke

Rešitev križanke iz 8. številke Železara:

Lopov, Mars, animato, Asam, Anhovo, idiotka, cementarna, Aek, Geto, maj, Adi, toča, Karnak, Lai, Šoštanj, Atrans, Ail, Elas, rom, fiologija, minometalec, očalar, uvala, Rora, keton.

Poštenega najditelja prosim, naj vrne srebrno moško zapestnico, ki sem jo izgubil v petek, 27. februarja, na naslov IGOR ŠTEPEC, Titova 4/a, Jesenice proti nagradi.

Igor Štepec

Vabilo

Turistično društvo Žirovnica vabi vse, ki bi se radi za praznik žena zbrali in razveselili, da se v soboto, 7. marca, udeležijo družabnega zabavnega večera s plesom v domu DPD Svoboda F. Prešern na Breznici.

Začetek ob 19. uri, vstopnina 600 din.

Za ples in dobro voljo bo skrbel kvintet »Triglav«.

Vljudno vabljeni!

Odboroma Društva upokojencev in Društva invalidov se od srca zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem prazniku in jiam želim še veliko uspeha pri delu.

Rada bi se zahvalila še obratu družbena prehrana za voščila ob novem letu.

Anica Kočet

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

6. marca, amer. barv. ljubezen. film MOJA AFRIKA ob 16. in 19. uri. Cena vstopnic 700 din!

7. marca, amer. barv. ljubezen. film MOJA AFRIKA ob 16. in 19. uri.

8. marca, slov. barv. mlad. film PASTIRCI ob 10. uri, ob 16. in 19. uri amer. barv. ljubezen. film MOJA AFRIKA.

9. marca, franc. barv. krim. komedija POKVARJENI POLICAJI ob 16. in 18. uri, ob 20. uri amer. barv. ljubezen. film MOJA AFRIKA.

10. marca, predpremiere amer. barv. akcij. filma TOP GUN ob 16., 18. in 20. uri. USPEŠNICA LETA 1986! Cena vstopnic 800 din.

11. marca, ital. barv. erot. film NUNA IZ MONZE ob 16., 18. in 20. uri.

12. marca, amer. ital. barv. akcij. krim. film OSAMLJENI OBUPANEK ob 16., 18. in 20. uri.

KINO PLAVŽ

7. marca, franc. barv. komedija POKVARJENI POLICAJI ob 18. in 20. uri.

8. marca, franc. barv. komedija POKVARJENI POLICAJI ob 16. in 18. uri, ob 20. uri nem. barv. erot. film ŠAMPIONI POSTELJE. FILM NI PRIMEREN ZA OTROKE!

9. marca, angl. barv. thriller film NEVIDNI MORILEC ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

8. marca, amer. barv. spektakel MESO IN KRI ob 19. uri.

9. marca, amer. barv. ljubezen. film MOJA AFRIKA ob 16.30.

KINO KRANJSKA GORA

6. marca, ital. barv. komedija BUD SPENCER V AKCIJI ob 18. uri.

Razstavi salon DOLIK Jesenice

V razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je od 7. do vključno 18. marca na ogled razstava ročnih del po naslovu Belo vezenje in kvačkanje nekdanj in danes, ki so jo pripravile članice odseka ročnih del jeseniške Svobode.

Razstavi salon je izjemoma odprt vsak dan od 9. do 19. ure.

Gledališče Tone Čufar

Gledališče Tone Čufar Jesenice bo v četrtek, 5. marca, gostoval z lutkovno igrco Pravljica o mezinčku ob 17. uri v Posebni šoli v Radovljici.

Gledališče Tone Čufar v petek, 6. marca, ob 19. uri gostuje s predstavo Jeana Anouilha Škrjanček v Trziču.

Pravljico o mezinčku bo Gledališče Tone Čufar Jesenice v soboto, 7. marca, ob 17. uri predstavilo zamejskim otrokom v Italiji.

Moja Afrika

Film si lahko ogledate v KINU ŽELEZAR JESENICE od četrta, 5. marca, do nedelje, 8. marca, ob 16. in 19. uri in v ponedeljek, 9. marca, ob 20. uri.

Režija: SYDNEY POLLACK
Igrajo: MERYL STREEP, ROBERT REDFORD, KLAUS MARIA BRANDAUER

11 NOMINACIJ ZA OSKARJA
7 OSKARJEV (najboljši film, režija, kamera, scenarij, glasba, ton, scenografija),
3 ZLATI GLOBUSI,
2 NAGRADI NEWYORŠKE KRITIKE.

AFRIKA kot pravljica, eksotični svet belega kolonialnega gospodarja!

NE ZAMUDITE!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

ČRKE Z OŠTEVILČENIH POLJ V KRIŽANKI PRENESITE V GORNJI LIK, KJER DOBITE BRANO VOJEDRAVNO NEKO MISEL.

Hokej na ledu

22. zvezdica v Podmežakli

»Ponosen sem na vas, saj ste letošnji naslov državnega prvaka osvojili na pošten in športen način«, je dejal Boris Bregant, predsednik poslovnega odbora Železarne Jesenice hokejistom dvaindvajsetkratnega prvaka Jugoslavije ob slovesnem sprejemu pred dvorano v Podmežakli, kjer se je v petek dopoldne zbralo 2000 navdušenih ljubiteljev hokeja. Bilo je slovesno, veselo, marsikomu pa so prirele tudi solze.

Nehote so se starejši spominjali dogodkov pred tridesetimi leti, ko je tedanja generacija jeseniških hokejistov: Novak, Turnšek, brata Čebulj, Hribar, Valentar, Kaltenekar in drugi 1. februarja 1957 v Beogradu, osvojila prvi naslov prvaka za HK Jesenice. Minila so tri desetletja sedanja generacija jeseniških hokejistov pa je prav tako bila boj proti beograjskim »črno-belim«, tokrat za 22. naslov. Pred tridesetimi leti so Jeseničani zmagali s 6:2, tokrat, ko je sistem tekmovanja precej drugačen, pa so v treh dvobojih super finala jeseniški hokejisti trikrat zmagali z enakim rezultatom 5:3. Obakrat torej preprčljive zmage, čeprav je letos in tudi pred tridesetimi leti veljal Partizan za velikega favorita.

Tudi pri Hokejski zvezi Jugoslavije niso verjeli, da bodo Jeseničani lahko premagali Partizan še v tretjem superfinalnem dvoboju, kajti v Beogradu ni bilo pokala za zmagovalce, oziroma za osvajačca naslova državnega prvaka. Tako so se 22-kratni prvaki vrnili iz Beograda kot šampioni, vendar brez pokala, kar je vsekar čudno, če ne že smešno.

22. zvezdica je osvojena v letu dveh pomembnih jeseniških jubilejev: 40 - letnici uspešnega obstoja HK Jesenice in 30 - letnici osvojitve prvega naslova državnega prvaka.

Sedaj, ko je toliko negotovosti, ugibanj, razočaranj in ob koncu veliko veselje za nami, je treba iskreno čestitati jeseniškemu fantom, ki so pokazali največ prav takrat, ko je bilo najbolj potrebno. S tem so tudi dokazali svojo pravo kakovost.

Kako prav so imeli tisti, ki so večji del sezone tarnali in po nekaterih neuspehih jeseniškega moštva govorili, da njihovi ljubitelji zmorejo veliko več. Letošnje državno prvenstvo je bilo najbolj kakovostno in izenačeno doslej. Na začetku in tudi v drugem delu prvenstva so Jeseničani naredili nekaj napak, ki jih ni bilo

pričakovati. Nasploh so v večini tekem igrali precej nezanesljivo z zelo spremenljivo formo. Tega tudi ob zasluženem uspehu in 22. zvezdici ne bi smeli pozabiti. Predvsem zaradi naslednje sezone.

Še posebej je potrebno čestitati strokovnemu vodstvu. Izpostavljeno je bilo hudi kritiki številnih navijačev. Veliko kritik je bilo res objektivnih, mnoge pa so bile nepremišljene in celo škodoželjne. Sedaj je jasno, strokovnjaki, ki so vodili moštvo Jesenic, zaslužijo vso pohvalo. Kot kaže so povsem pravilno načrtovali vrhunec forme za konec oziroma »super finale«. Lahko bi se sicer zgodilo, da jeseniškega moštva ne bi bilo niti v končnici, kajti v dvoboju s Kompasom Olimpijo (6:5) je bilo potrebno tudi precej sreče, toda v preteklih sezonah je bila velikokrat sreča na strani nasprotnikov. Enkrat se spodobi, da je tudi na jeseniški strani. Po tem uspehu, ki je bil pravzaprav ključ do 22. naslova, so letošnji prvaki mleli vse pred seboj.

Če strokovnjaki ne bi bili »pravi« do takšnega preobrata zagotovo ne bi prišlo. Tudi določene spremembe so napravile svoje. Odločitelj, da bo Mlinarec zaigral v napadu, je bila modra in uspešna. Tudi Rudi Hiti je vsekakor prispeval veliko s svojimi izkušnjami in s tem potrdil, da »stari« še niso za »staro železo«.

Seveda pa je potrebno pohvaliti prav vse igralce, ki so pokazali največ v odločilnih trenutkih. Za enega pa vseeno lahko rečemo, da je bil najboljši mož in da je najbolj zaslužen za letošnjo lovoriko. To je Cveto Pretnar, ki je s svojimi obrambami reševal tudi tisto, kar je izgledalo že izgubljeno. Bil je zadnji in najbolj zanesljiv posameznik jeseniškega moštva, zato mu gre vsa čast in pohvala.

22. zvezdica pa seveda obvezuje. Vse, ki se s hokejem ukvarjajo v Podmežakli, saj je v šampionskem moštvu še veliko rezerv, kar se je ob koncu izkazalo v pozitivnem smislu. Tudi v Kranjski gori Gorenci je nekaj mlajših igralcev, ki bodo nedvomno že v prihodnji sezoni zaigrali za prvaka in vnesli svežo »kri« v moštvo, v katerem je letos igralo tudi nekaj veterani.

Naslov prvaka v sezoni 1986 - 87 so osvojili: Pretnar, Tičar, Cigan, Pristov, R. Hiti, Magazin, Kozar, J. Razingar, Poljanšek, Šuvak, Hafner, Horvat, Raspet, Ščap, Borse, A. Razingar, Mlinarec, Tišler, B. Klemenc, M. Smolej. Trener Moštva je Roman Smolej.

D.

Košarka

1. SKL — ženske

ISKRA DELTA JEŽICA :
JESENICE
50:37 (20:17)

Ljubljana, dvorana ŠC Ježica, gledalcev 50, sodnika Lindič (Lj), Mlekuz (Domžale).

Jesenice: Rozman, Deretič 2, Šmitran 2, Felc 11, Bartelj, Lah 4, Stražisar 7, Krznarič 4, Ulčar 4, Smolej 3, Zrnič.

Jeseničanke so bile v Ljubljani tretje poražene v drugem delu prvenstva. V igri, kjer sta dominirali obrambi, kar potrjuje tudi malo doseženih košev, so Ljubljankanke izkoristile v napadu premoč v višini in fizični pripravljenosti, kar je tudi odločilo zmagovalca.

V prvih minutah je kazalo, da bodo gostje lahek plen ekipe, v kateri so igralce: Renata Salvestini, najvišja košarkarica v Sloveniji, mladinska državna reprezentantka Topalovičeva in Šiskova, odlična strelka. Ljubljankanke so hitro povedle z 9:2, pri tem pa sta obe ekipi naredili skoraj neverjetno število napak. Ko je ekipi Jesenic uspelo nekoliko bolje organizirati igro, so povedle s 17:13, žal pa je bilo to le kratko obdobje dobre igre. Zadnjih pet minut polčasa niso dosegle niti koša in gostiteljice so ponovno prevzele pobudo.

Podobno je bilo v drugem polčasu, ko so dobro igro obrambe povsem izničile s ponesrečenim napadom. Ob tem velja omeniti, da so Jeseničanke spet zgrešile lepo število metov iz najugodnejših položajev. Vse to so gostiteljice znale izkoristiti in prednost v korist domače ekipe se je vse bolj večala. V zadnjih minutah je peterka Jesenic ponovno zaigrala malo bolje v napadu in dosegla še nekaj košev.

Poraz z ekipo Iskra Delta Ježica ne bi bil tako boleč, če Jeseničanke s svojo igro ne bi dale vedeti, da so sposobne presesteti favorizirane gostiteljice. Žal jim za uspeh v takšnih tekmah manjka moči ter nekoliko več samozavesti in odločnosti.

V soboto, 7. marca, članice Jesenic igrajo z ekipo KK Labod iz Novega mesta. Tekma bo ob 18. uri v dvorani CSUI.

T.

Nova Gorica : Jesenice
114 : 81 (54 : 30)

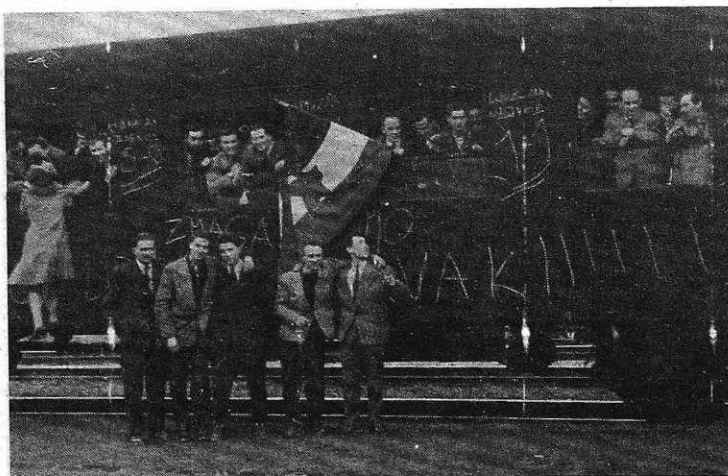
V zadnji prvenstveni tekmi so jeseniški košarkarji gostovali v Novi Gorici pri istoimenskem moštvu ter izgubili srečanje z rezultatom 114 : 81.

Kljub nekoliko večjemu porazu so igrali dokaj dobro, predvsem pa borbeno. Posebno v drugem polčasu niso dovolili, da bi se nasprotnik polgraval z njimi in so ga izgubili le z devetimi točkami razlike. Omeniti velja lep zadetek Cataka v zadnji sekundi tekme, približno osem metrov od koša, ter prvi trojki Todoroviča, od kar igra v članski ekipi.

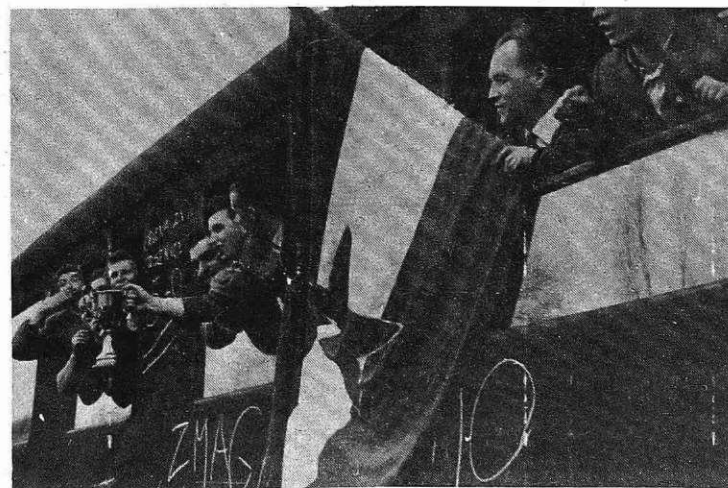
Končni rezultat je bil bolj ali manj pričakovan, saj je povprečna starostna razlika med ekipama sedem let in so Jeseničani večinoma kadeti in mladinci.

Catak 8, Kovač 14, Naumovski 9, Peternel 20, Todorovič 10, Košir 14, Milakovič 2, Domevšček 2, Samar 2, Sučur, Jovanovič, Vauhnik.

G.B.

Prvič državni
prvaki
pred 30 leti

Sprejem leta 1957

Sprejem leta 1957

HOKEJ NA LEDU

V soboto, 7. marca, ob 18. uri:

Jugoslavija : Romunija

(reprezentanti do 20. leta starosti)

Permamentne karte ne veljajo!
Vstopnina 800 din!

NAMIZNI TENIS

NA MLADINSKEM
PRVENSTVU SRS
MARKEŽEVA ŠESTA

Prvenstva Slovenije se nadaljujejo v vedno višjih kategorijah. Za pionirskimi disciplinami so discipline mladincev, za tem pa še članske.

Tokrat je bilo odigrano v Ljubljani prvenstvo Slovenije za mladince in mladinke v igrah posamezno in v dvojicah. Nastopilo je 48 najboljših mladincev in 32 mladink. Zmagali pa niso vsi favoriti, prišlo je tudi do presenečenj. Pri mladinkah je namreč nepričakovano osvojila prvo mesto Ignjatovičeva iz Ljubljane, ki je v finalu premagala favorizirano Frelhovo iz Kranja. Pri mladincih je bolj ali manj pričakovano postal zmagovalac Robi Smrekar, čeprav tudi s težavo.

Od jeseniških igralcev je dosegla najboljšo uvrstitev Barbara Markež, ki je osvojila dobro šesto mesto. Urša Samar ji sledi na 15. mestu, Mojca Smolej pa na 17. mestu.

Od mladincev Jesenic je bil najboljši Robert Ferbežar, ki je pristal na 16. mestu, sledi pa mu Željko Šmitran na 19. mestu.

V nadaljevanju gorenjske rekreacijske lige je v lokalnem derbiju ekipa Jesenic premagala ekipo Murove s 7:3, nato pa še ekipo Kondor Škofja Loka z enakim rezultatom.

/S/

Obvestilo Strelske
družine Triglav

Strelska družina Triglav Javornik - Koroška Bela obvešča svoje člane, da bo redna letna konferenca 6. marca ob 17. uri v domu Albina in Julke Pibernik na Javorniku v lovski sobi. Kdor še ni poravnal članarine za leto 1987, naj prinese s seboj člansko izkaznico in denar.

UO SD Triglav

J.R.